

DIRVA

Nr. 130

Lapkritis-Nov. 10, 1961

Cleveland, Ohio

MASKVAI DIRBO, MASKVOJE IR PALAIDOTI

Tuo metu, kai Chruščiovo įsakymu buvo "išvietintas" Stalinas iš mauzoliejaus, aukštieji Lietuvos kvilingai nuvežė tris gėlių vainikus į Maskvos Novo-Dieviče kapines ir padėjo jas prie trijų kapų, kur palaidoti trys bolševizmo apaštalai, savo laikui uoliai pasidarba- vę lietuvių tarpe ir Lietu- voje Maskvos labui.

Ten palaidoti: V. Micke- vičius-Kapsukas, 1919 me- tais bandęs raudonarmiečių pagalba įsilaikyti Lietuvoje ir išlaikyti ją "motulės Maskvos" priklausomybėje. P. Eidukevičius, vienas iš žymesniųjų bolševikų vadų 1918-19 metais Vilniuje.

F. Žemaitis, anuo metu atvedęs rusų bolševikų gau- jas net į Žemaitiją, o 1940 metais dar kartą gražintas Lietuvon ir buvęs paskirtas tik iš vardo neva įkurtos "Lietuvos liaudies kariuo- menės" vadu.

"Dėkingos ir pagarbiai minincios lietuvių tautos vardu" vainikus nuvežė trys šio meto viršūniniai Lietu- vos kvilingai ir vienas ką tik Maskvos Lietuvon atsi- stas jų prižiūrėtojas: A. Sniečkus, J. Paleckis, J. Ma- niušis ir B. Popovas, kuris tik prieš kelias savaites at- sirado Lietuvoje ir perėmė partijos antrojo sekreto- riaus pareigas.

Teoriškai Popovas yra

Sniečkaus pavaduotojas, ar- timiausias padėjėjas vietinė- je partijos vadovybėje (taip, kaip vicepirmininkas prie pirmininko), bet pagal rusų bolševikų praktiką ne- rusiškose kolonijose toki padėjėjai paprastai ne tiek padeda, kiek vairuoja pirmoje vietoje stovintįjį.

J. Manušis dabar užėmė trečiojo, tai yra, tikrojo se- kretoriaus vietą, vietoj "at- sargon" paleistojo V. Niun- kos. Jo priežiūroje dabar bus visi partijos organizaci- niai reikalai. J. Paleckis partijoje yra biuro (valdy- bos) narys, bet jo pozicija

iš kitų skiriasi tuo, kad jis Lietuvoje yra titulinis vy- riausias kvilingas. Tos pa- reigos iš formos yra pana- šios į tas, kurias Maskvoje ilgą laiką turėjo Vorosilo- vas.

Paleckiu tuo tarpu dar geriau sekasi, nei Vorosilo- vui. Paleckis dar nešė vai- nikus, kaip vienas iš "ketu- rių didžiųjų", o Vorosilovą iškilmingo parado metu iš- prašė iš parado priėmėjų tribūnos, kurioj jam buvo užtikrinta vieta 44 metus, ir liepė jam stovėti minio- je, ties ledų pardavėjo ve- žimėliu.

(LNA)

SOVIETŲ SKVERBIMASIS Į AFRIKĄ

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Pereitą vasarą lėktuvas Ilja- šin, skrisdamas iš Prahos per Rabat, Dakarą, Conakrį į Ba- mako, nukrito prie Casablankos ir 72 keleiviai, kurių tarpe 24 rusai, 18 čekoslovakų, 8 marokie- čiai, 6 Rytų Vokietijos vokiečiai, 4 ginejiečiai ir 1 kinietis žuvo. Tai buvo nauja, tik šią vasarą įkurta linija. Ir pirmoji, kuri jun- gė oro keliu komunistinę Euro- pą su naujai nepriklausomom val- stybėm Afrikoje.

Tos linijos buvimas parodo tų naujų valstybių svarbą tarptau- tinėje scenoje ir ypač vaidmenį, kurį nori ten vaidinti Sov. S-ga. Technikos progresas žavi ir traukia jaunąsias Afrikos tautas. Lėktuvas tai to progreso simbo- lis ir daugumas žuvusių rusų vyko į Ghana ir Gvinėją vietinių pi- lotų apmokymui.

Iki šių metų pradžios so- vietų skverbimasis į Afriką, iš- skyrus buv. RAU (t. y. Egipt- as ir Siriją) buvo nežymus. Maskva rėmė ir flirtavo su kai- kuriais valstybės vyrais, kaip Sekou Toure (Gvinėja) ir K. Nkrumah (Ghanoje), kad juos nukreip- tų nuo Vakarų įtakos. Paskutiniu laiku tuo tikslu daromos pastan- gos labai didėja. Labai jau dažni pasidarė apsilankymai įvairių at- stovų. Ambasadų ir ekonominių misijų narių skaičius auga. Kom- unistinio bloko bei satelitų vyriausybės kas kart plečia savo propagandą prieš "imperialisti- nius vakarus".

Nuo 1959 m. ilgametės pasko- los buvo teikiamos Afrikos vals- tybėms ne tik pačios Sov. S-gos, bet ir jos satelitų. Pirmoji val- stybė, pasinaudojusi šia "manna" buvo Etiopija, dėka imperato- riaus Haile Selassie vizito Mask- voje. Bet greitai Haile Selassie nukonkuravo Somaliją, kuriai bu- vo suteikta milžiniška paskola "atsilyginant" už Somalijoje su- ruoštas priešamerikietiškas ma-

nifestacijas (amerikiečiai pa- laikė Etiopiją neramume, ki- lusiam tarp jos ir Somalijos). Aišku, Sov. S-gos pavyzdį tuoj pasekė Čekoslovakija, sudaryda- ma kultūrinę sutartį.

Gvinėja ir Ghana yra svar- biausi punktai komunistų verži- mosi į Afriką. Čekoslovakija pasinaudojo ginču tarp Prancūzi- jos ir Gvinėjos ir pasiuntė jai ginklų, o Sov. S-ga pažadėjo pa- statyti polittechnikumą, seimo rūmus, hidroelektros centralinę stotį ir kt.

Kiti to bloko kraštai ir Raud. Kinija neatsilik. Ghana pasko- los buvo suteiktos ne tik Sov. S-gos, bet Vengrijos ir Lenki- jos. Lenkai net maloniai pažai- dėjo pamokytis ir prižiūrėti dar- bus, kol bus paruošti vietiniai specialistai.

Iš kitų Afrikos valstybių, ku- riomis įdomiausi komunistinis blokas, reikia paminėti Tunisą, Malį, Nigeriją.

Dar daugiau negu paskolomis, S-ga ir satelitai skverbiasi į Afriką, siųsdami ten savo tech- nikus -- specialistus ir kvies- dami tų kraštų studentus bei su- darydami jiems įvairias leng- vatas. Mat, be specialių ir tech- niškų mokslų, jie tikisi įkvėpti jiems marksizmo -- leninizmo teorijas ir savo valdymo meto- dus. Vien per antrą 1959 m. pus- metį, Afrikoje buvo jau virš 100 specialistų. Ir jų pastangos pa- siųsti ten daugiau tokių "moky- tojų" yra pastoviai didinamos. Jie ne tik prižiūri fabriky mon- tavimą ir mašinų veikimą, bet pataria visose ekonominėse, kul- tūrinėse ir politinėse srityse. Net jie dirguoja naujų kvartalų statymą miestuose, pav. Ghano- je.

Tuo pat laiku šimtai studentų ir gabesniųjų darbininkų, vyksta į Rusiją ir kitus komunistinius kraštus.

Prof. I. Končiaus pagerbimo metu Bostone buvo suruošta jo medžio drožinių dailės paroda. Jo droži- niai sudaro unikumą mūsų meno turte. Nuotraukoj Ina Nenortienė ir Irena Treinienė prie prof. I. Kon- čiaus drožinių.

R. Bričkaus nuotrauka

PAVYZDYS, KAIP REIKIA TĖVŲ KRAŠTĄ MYLĖTI...

Kultūros Klubu rėmuose, Tau- rinės Sąjungos namuose, Bostono lietuvių spalio 28 d. pagerbė ir atsisveikino prof. Igną Končią. Liepos 31 d. profesorius suka- ko 75 metai amžiaus, todėl šie metai yra jo jubiliejiniai metai. Taip pat prof. I. Končius šiais metais pasitraukė iš aktyvaus darbo Tufts Universitete į pen- siją ir iš Bostono išsikėlė gy- venti į Waterbury, Connecticut, pas sūnų Liudą.

Kultūros klubo p-kas Dr. Br. Baškys pristatė prof. Končią

susirinkusiems, todėl ir leiskime jam pačiam kalbėti:

"Visi mes profesorių pažįsta- me ir žinome jo kruopštų atsi- dėjimą mokslui. Reikėtų, išti- sos studijos išryškinti jo dar- bams, bet pasitenkinkime šį kar- tą tik keliais bruožais.

Ignas Končius fizikos ir ma- tematikos mokslus baigė Petra- pilio Universitete, Žemės ūkio Akademijoje, Dotnuvoje, buvo do- centu, Vytauto Didžiojo Univer- sitete -- fizikos profesorium, experimentinės fizikos katedros vedėju ir gamtos -- matematikos fakulteto darbų redaktorium. Vil- niuje, Vilniaus Universiteto val- dytoju, Amerikoje -- Tufts Uni- versiteto eksperimentinės fizi- kos darbuotoju.

Be mokslinių darbų prof. Kon- čius atliko didžiai vertingą etno- grafijos darbą, registruodamas ir fotografuodamas žemaičių kryžius ir koplytėles. Žinias apie surinktąją medžiagą spausdino Soter bei Gimtajame Krašte, o nuotraukų negatyvus deponavo Kultūros Muziejuje. 1931 metais buvo paskirtas Valstybės Arche- ologijos Komisijos nariu. Čia dirbdamas buvo vienas inicia- torių surengti etnografinės med- žiagos rinkėjų kursų, kur pats lektoriavo. Jo iniciatyva buvo kuriamas Tėviškės Muziejus Kaune, Talkino medžiagos rin- kimu Šiaulių Aušros, Telšių Alkos, Kretingos ir Alytaus mu- ziejams.

1945 metais Vokietijoje profe- sorius Končius pradėjo medžio drožinėjimo būdu kurti minia- tiūroje tėviškę matytus kry- žius ir koplytėles. Iš šiuos kūri- nius sudėjo tėviškės grožį, liū- dėsi ir savąjį meninį talentą.

Šiais metais Nidos Knygų Klub- as išleido du toms prof. Kon- čiaus atsiminimų -- Žemaičio šnekos.

Dr. B. Baškys, apibūdinęs pro- fesorių, pakvietė paskaitai.

Prof. I. Končius kalbėjo tema -- Gimtasis kraštas. Temos turi- nį sudarė senovės lietuvių gy- venimo būdas, papročiai, lai- (Nukelta į 5 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

RINKIMAMS PRAĖJUS

Šio rudenio Amerikoje, rin- kimai nebuvo iš tokių, kurie visus rinkiminius vandenius sujudintų. Bet į juos nebuvo ir užsimerkiama. Viena, kad į juos kai kas žiūrėjo, kaip į atgarsį praėjusių metų rin- kimų, kada pasikeitė Baltųjų rūmų šeimininkai, o antra, kad buvo renkami kelių didžiųjų miestų mayorai ir daug kitų miestų pareigūnų. Tai taip pat valdžios, tik mažesnės.

Rinkimai praėjo. Iš visur surinkti daviniai sako, kad demokratai rinkiminiais davi- niais gali džiaugtis. Jei šie rinkimai yra gyventojų atgar- sis, kaip reaguojama į de- mokratų vyriausybės politiką ir darbus, tai daviniai jiems tikrai palankūs. Štai didžiaus- siam JAV mieste New Yorke miesto mayoru perrink- tas trečiam terminui Wagner. Ir perrinktas didele balsų persvara, New Jersey valsti- joje į gubernatorių taip pat išrinktas demokratas Huges. Clevelando miesto mayoru penktam terminui vėl perrink- tas demokratas Celebrezze, kuris tikriausiai vėliau kandi- datuos į Ohio gubernatorių.

Demokratai yra laimėję ir kitur. Taigi rinkiminis balan- sas jiems tikrai palankus. O dar kai atsimeni, kad rinkimi- nės agitacijos New Yorke ir New Jersey buvo įsijungę Ei- senhoweris ir Kennedy, tai de- mokratų laimėjimas kaip ir patvirtina, kad demokratų val- džia gyvenimojams dar neatsi- bodusi. Atseit, gyventojai tiems įvykiams kurie sukasi apie Kubą, Laosą, Berlyną yra atlaidūs. O dėl bandymų vidaus reikalus pagerinti, tai gal kol kas ir entuziastais tebėra.

Kur padėjai amerikiečių notą, kurią aš atmečiau neskaiteš!..

DIRVOS PRENUMERATA 1962 METAMS

Kainos kyla paštui, popieriui, dažams, fil- mams ir visoms kitoms laikraščio spausdinimo bei siuntimo priemonėms. Kyla ir pragyvenimo išlaidos, todėl natūralu, kad ir dirbantieji nori gauti didesnę atlyginimą.

Išeinant iš tų sąlygų, turėtų kilti ir laikraščio metinė prenumeratos kaina. Bet ją ateinančioms 1962 metams dar paliekame tokią pat -- metams 10 dolerių, o pusei metų 6 dolerius.

Tik nuo 1962 metų pradžios nebebus duoda- ma jokių nuolaidų, kurias iki šiol duodavom. Stu- dentai, kaip ir kiti prenumeratoriai, mokės tą pa- čią kainą. Taip pat ir nauji skaitytojai, kurie iki šiol gaudavo 2 dolerių nuolaidą, jos nebegaus.

Užsieny gyvenantieji skaitytojai, kurių tu- rime nemažą skaičių, ir toliau mokės tą pačią kai- ną, kaip ir šiame krašte gyvenantieji. Atsimenant, kad jiems Dirvos persiuntimas labai brangus, jiems tuo sudaromos lengvos lengviau laikraštį užsisakyti.

Taigi 1962 metams Dirvos prenumerata vi- siems suvienodinta: metams \$10.00, o pusei metų \$6.00.

Jų nuotyčiai nesibaigė... (2)

RUSAMS LIPANT ANT KULNŲ...

I salę įėjo Hitleris, lydimas maršalo Keitelio ir generolo Jodl. Su jais buvo vienas civilis, ginklavimosi ministeris Speer.

Tuo pat Jodl davė ženklą užgesyti šviesas. Ekrane pasirodė raketos A-4 vaizdai ir von Braun pradėjo aiškinti jos techniką.

Visą laiką Hitleris jo nepertraukė. Atrodė, jis buvo paskenęs svajonėse. Gal būtų Hitleris suprato, kad jei 1939 metais būtų tikėjęsi von Braun raketą, dabar savo rankose turėtų svarbų ginklą.

Bet Hitleris buvo optimistas. Jis tuoj pradėjo galvoti, kad niekas neprarasta, kad klaidas galima dar pataisyti. Kai salėje šviesa užsidegė, jis prisitarino prie Dornbergerio ir von Braun, paėmė jų rankas ir ilgai spaudė. Po to jis apipylė juos klausimais: Kiek sprogtamos medžiagos gali panešti raketą? Kokį atstumą ji gali nukristi? Kaip galima būtų ją padaryti labiau naikinančia. Ir pradėjęs vaikščioti pirmyn ir atgal, aiškino susirinkusiems, kad atėjo paskutinis ketvirtis valandos lemiamos kovos.

--Mūsų raketa nėra puolimo ginklas, -- bandė aiškinti Dornberger. -- Kai mes ėmėmės darbo, mes galvojome, kad ji...

--Jūs! Aišku jūs negalvojote. Bet aš galvoju.

Ir pasisukęs į Keitelį davė įsakymą:

--Nuo šiandien Peenemundės bazė turi būti pirmenybėje prieš visus kitus ginklavimosi projektus.

Tris kartus pakartojęs, įsakymą šaltai atsisveikinęs su visais, išėjo iš salės.

--Pone profesoriau, jūs turėjote suprasti, kad Fiureris jūsų raketą perkrikištį V-2 ir tai nėra žaistas. Priešingai, visa Vokietija iš jos daug laukia. Armijos biurokratija, aš žinau, jums atima daug laiko. Bet viską yra nesunkiu sutvarkyti. Jums tereikia tik prisijungti prie mūsų.

Taip kalbėjo Himmleris, išsikvietęs von Brauną. Jo balsas buvo švelnus ir jis šypsojosi. Von Braun pašoko, tai dėl to jį iškvietė iš Peenemundės, kad susitiktų su SS viršininku.

Vykdamas į Himmlerio štabą jis buvo liudininku, kaip Peenemunde pakėlė didelį sąjungininkų bombardavimą. Apie vidurnaktį stovyklos sirenos pradėjo kaukti. Niekas dėl to nekreipė dėmesio. Buvo įprasta, kad sąjungininkų lėktuvai, skridami bombarduoti Berlyno, grupuodavosi virš Baltijos jūros. Bet Peenemundė buvo taip gerai paslėpta, kad jos niekad nebombardavo.

Bet tą naktį žuvo 745 technikai, kariai ir darbininkai, nes 600 anglų bombonešiai tris valandas bombardavo salą, numedami 1,100 tonų bombų. Ir nežinint tokiu smarkaus bombardavimo, laboratorijos išliko sveikos, ir technikai galėjo toliau tęsti darbą.

Raketos A-4 gamyba buvo pradėta plačiu mastu. Ir kaip tik tuo momentu Himmleris iššaukė pas save von Brauną.

--Mūsų raketa, -- atsakė jam von Braun, -- yra kaip mažytė gėlė. Ji reikalinga saulės, gerų trašų ir švelnaus daržininko. Aš bijau, kad jūs galite ją nužudyti, duodami blogas trąšas.

Himmleris pasikėlė. Jis vis dar šypsojosi.

--Labai gaila, kad jūs nesuaprantate. Labai gaila, ypač dėl jūsų.

Kitą naktį SS areštavo von Brauną ir pradėjo tardyti, kaltindama, kad jis sabotavęs raketos gamybą ir turįs paruoštą lėktuvą bėgti į Angliją.

Von Braun suprato, kad jokio pasiaiškinimo negali būti. Himmleris norįs jo kailio. Bet tuo metu įvyko stebuklas. Salėje pasirodė gen. Dornberger, kuris teismo pirmininkui padavė voką iš Obergruppenfiurerio Kaltenbrunnerio, Himmlerio pavduotojo, su įsakymu tuoj pat paleisti prof. Wernerį von Brauną.

SS karininkai nustebė, bet tuoj pat prokuroras palydėjo gen. Dornbergerį ir kaltinamąjį von Brauną iki automobilio, atsiprašydamas:

--Buvo padaryta apgailėtina klaida...

Važiuojant automobiliu iš Stettino į Peenemundę, Dornbergeris paaiškino von Braunui.

--Kai aš sužinojau apie areštą, buvau Berchtesgadene ir pats maršalas Keitel man apie tai pranešė. Aš jiems pasakiau: "Nebus von Braun, nebus ir V-2, nes tik jis vienas gali prižiūrėti darbus."

Keitel jam padėjęs pasimatyti su Kaltenbrunneriu ir išgavo paleidimo įsakymą.

Už farmos langų girdėjosi, kaip sovietų artilerija šaudė prie Stettino. Von Braun pasikėlė ir lėtai apžvelgė dvidešimt bendradarbių veidus. Čia buvo Ernst Stuhlinger, Kurt Debus, Mrazek, Hue-ter, Haussermann, Neubert, Hoelzer, visi Peenemunde "smegenys", išskyrus Dornbergerį.

Von Braun juos sušaukė į šią izoliuotą farmą, išdėstyti planus naujos raketos A-10, kuri būsimi keturi kartus greitesnė už garšą ir galėsianti pasiekti New Yorką ar Washingtoną.

--Vokietija pralaimėjo karą, -- pradėjo jis. --Net mūsų

V-2 nesustabdė amerikiečių žygiavimo. O dėl rusų, tai jų patrankos jau gali mus pasiekti. Jei mums pavyks užbaigti A-10, tai tas tik pasunkins mūsų padėtį po pralaimėjimo. Mes esame pirmoji "raketos ekipa" pasaulyje. Tai mūsų svarbiausia laimė. Antroji, kad tarp amerikiečių ir rusų bus tęsiamos varžybos ir mes būsimie tie, kurie nusversime laimėjimo svarstyklės. Tad mes jau dabar turime apsispręsti, kuriai pusei turime pasiūlyti savo patarnavimus. O taip pat numatyti, kas mums, rusai ar amerikiečiai, padės greičiau realizuoti projektą -- kelionę įerdvę. Asmeniškai aš pasirenku Ameriką. Ką jūs galvojate?

Tai atsitiko 1945 metų sausio mėnesį. Peenemundės technikai galvojo panašiai kaip von Braun. Von Braun surinko slapstus dokumentus apie raketą A-10, kuri turėjo būti užbaigta tik 1950 metais. Pakrovę slapstus archyvus į sunkvežimius, visi mokslininkai susėdė būry, riedėjo didžiojo keliu į Berlyną. Pakeliui juos sulaukė karinis patrulis.

--Jūs negalite važiuoti. Susisiekimas teleidžiamas tik kariškiams. Rusai jau tik už 100 kilometrų. Ir jie čia gali būti už kelių valandų.

--Bet mes esame armijos technikai, -- sušuko įpykęs von Braun, -- Mes vežame paslap- tį, kurios gali sulaukyti rusų žygiavimo.

--Kaip vadinasi jūsų ekipa?

Von Braun buvo pasidaręs, ap- leisdamas Peenemundę, visokių leidimų su tikrom ir netikrom antspaudom. Dabar ilgai negalvo- damas jis davė savo ekipai magišką pavadinimą "Slaptas projekto specialiai gynybai".

Patrulio kapitonas liepė kreid- a užrašyti ant sienų pavadinimą ir praleido visus dešimt sunkve- žimius su dvidešimt mokslininkų riedėti į Berlyną, paskui į Austriją ir vėliau į Ameriką. (Bus daugiau)

SNIEČKUS "LENGVIAU ALSUOJA", BET NERIMSTA DĖL EGZILŲ BALSO

Lietuvos kvilingų vadas Sniečkus savo kalboje kompartijos suvažiavime Mask- voj irgi prisidėjo prie ispy- rimų nebeapovojingam Sta- linui.

--Likvidavus asmenybės kultą, pasidarė lengviau al- suoti, -- sakė jisai, bet sa- vo kalbą baigė visiškai pa- našiai, kaip ir prieš devy- nerius metus, būtent:

--Tegyvuoja Tarybų Są- jungos Komunistų Partija ir jos lenininis Centro Ko- mitetas su draugu N. Chruščiovu priešakyje.

Anuomet pas k u t i n i s Sniečkaus (ir kitų) kalbų sakiny būdavo maždaug toks pat, tik Centro Komi- teto tada pabrėžtinai neva- dindavo lenininį, o vietoj "Nikita Sergejevičius Chruščiovas" būdavo "Josi- fas Visarionovičius Stali- nas".

Taip "lengviau alsuoda- mas", Sniečkus tačiau ne- gali nurimti, kad

--Užsienyje dar neišny- ko tokie politiniai veikėjai, kurie dieną naktį svajoja, kaip gražinti Pabaltijo ir kitų tarybinių respublikų tautas į kapitalizmo jungą. Jie kasmet rengia vadin- mąsias "pavergtųjų nacijų savaites". Lietuvų tautą jie taip pat priskiria prie šių "pavergtųjų nacijų".

Itikindamas save, kad Lietuva nepavergt, Snieč- kus net netikimo (mažąja raide rašomo) dievo pagal- bos šaukėsi:

--Duok, dieve, kad pati amerikiečių tauta būtų to- kia laisva, kaip mes, lietu- viai, Tarybų Sąjungoje!

Niekad anksčiau Snieč- kus neišsitaravo "duok, dieve". Bet neseniai vieno-

je kalboje Chruščiovas pa- sirodė taip drąsiai ir išsita- rė "daj bog". Neilgai truko, kad "laisvai bealsuojas" Sniečkus irgi pasirodytų ne- mažiau "liberalus ateistas".

Bet prašymą tam nežino- mam dievui Sniečkus paly- dėjo ir grasymu, kad Ame- rika tikrai būsimanti taip

laisva, kaip dabar Lietuva: --... anksčiau ar vėliau, -- pranašavo jisai, -- Ame- rikos mokesčių mokėtojai pareikalaus atsiskaityti už jų kruvinus dolerius, kurie išleidžiami įvairioms nešva- rioms "savaitėms".

(LNA)

SLA DEIMANTINĘ SUKAKTĮ MININT

Septyniasdešimties penkių me- tų sukaktis reikšminga ne tik žmogaus gyvenimui, bet ir or- ganizacijai, ypač lietuviškai. Ma- žai turime draugijų ir kitokių visuomeniškų įstaigų ilgiau iš- tverusių ir šiandien jau sulau- kusių deimantinio amžiaus. OSLA tokios deimantinės sukakties sulaukė ir ją mini.

Stebint šių dienų mūsų išei- vių organizacinį gyvenimą, ku- riame reiškiasi nemažas veržlu- mas ir kur gimsta naudingų su- manymų, bet kartu matant, kaip greitai suniekinama graži mintis ir palaidojamas geras darbas, tokių faktų akivaizdoje tenka gė- rėtis Susivienijimo gajumu ir jo stipria pozicija visuomenėje. To- dėl verta susimąstyti, kur slypi toji jėga, leidusi Susivienijimui pasiekti neabejotino stiprumo ir aukštumos.

Tokiame klausimui išsamiai nu- šviesti reikėtų platesnio rašinio. Bet trumpiau kalbant, galima nu- rodyti, kad visa paslaptis glūdi pačios organizacijos pagrinduose kur jungiasi idėjiniai ir materia- liniai prada. Idėjinį organizaci- jai pobūdį teikia jos tautiniai ir kultūriniai darbai, o medžiaginę naudą sudaro duodamos nariams aukštos kokybės apdraudos.

Kurdami Susivienijimą jo or- ganizatoriai gerai suprato, kad tik tokia organizacija, kuri daugiau lietuvių apjungs, bus pa- kankamai pajėgi atlikti visuome- niškus darbus ir teikti pagalbą atskiriems asmenims. Iš šios minties iškilo vienybės reikalin- gumas.

Vadovaudamiesi vienybės idė- ja Susivienijimo kūrėjai išjungė mus skaldančius ir skiriančius elementus, o iškėlė ir pabrėžė tikslus, kurie mus jungia.

Metų eigoje keitėsi nariai, vadovybės ir nuostatai, bet viena mintis, lyg koks geležinis įstaty- mas, visada organizacijos nuo- statuose pabrėžiamas: jungti į brolišką sąjungą visus gero elge- sio lietuvių, neatsižvelgiant į jų lytį, tikybą ir politines pažiū- ras.

Susivienijimo konstitucija, pa- brėždama švietimo ir kultūrinio pobūdžio tikslus, kartu numato materialines naudas -- apdrau- das savo nariams. Šie du pra- dai -- lietuvių ir medžiaginę pagalbą, buvo tie pagrindiniai elementai sudominę mūsų atei- vius ir juos patraukę į Susivie- nijimą. Tai visai suprantama. Juk pirmieji ateiviai, atsidurę svei- moje žemėje ir nejausdami po savo kojomis medžiaginės at- sarnos, kuri jiems padėtų nelai- mėje, ieškojo užuovėjos ir tą už- uovėją, jiems suteikė Susivieni- jimas.

O kaip dabar? Nūdien lietu- viams Susivienijimas taip pat yra reikalingas, kaip ir anks- čiau. Septyniasdešimties penkių metų gyvenimas ir išmokėti na- riams milijonai dolerių jau gana aiškiai pasako, ką duoda mums šioji organizacija.

Apie Susivienijimo tikslus, jo darbus, teikiamas apdraudas, jų

aukštą padengimą ir finansinį pajėgumą jau ne kartą Dirvos skiltyse buvo minėta. Susivieni- jimas ir dabar turi tuos pačius tikslus ir savo veikloje vadovau- jasi tais pačiais pagrindais. Bet jo atliekami darbai ir duodamoji parama arba apdraudos, šian- dien yra žymiai platesnės apim- ties. Iš \$150,00 pašalpos jo ap- draudos išaugo iki \$10,000,00. Jos turi keliolika skyrių ir kiek- vienas gali pasirinkti apdraudą pagal savo pajėgumą ir reikalą.

Susivienijimas yra numatęs plėsti savo veiklą ir dar di- desnį dėmesį skirti visuomeni- niams reikalams. Tuo rūpinasi organizacijos centrinė vadovybė kurią dabar sudaro: P. P. Dar- gis -- prezidentas, S. Gegužis -- viceprezidentas, B. Pivaro- nienė -- sekretorė, Nora Gu- gienė -- išdininė, E. Mikužiutė ir S. Bredes -- išdo globė- jas ir dr. S. Biežis -- daktaras kvotėjas.

Šiuose suakutuviniuose metuo- se. Pildomoji Taryba, siekdama daugiau lietuvių įjungti į Susi- vienijimą daro specialės lengva- tas. Vaikai ir jaunuoliai gali gau- ti \$1,000,00 apdraudos, mokėdami už ją per metus tik \$3,00 duok- lių. Taip pat ir suaugusieji, pa- indami apdraudas be sveikatos tikrinimo, gauna 10% nuolaidos nuo duoklių. Tai Susivienijimo dovana lietuviams jo sukaktyje. Sutelkus daugiau lietuvių į šią didžiausią organizaciją, ji bus daugiau pajėgi atlikti žymesnius darbus daugiau galės padėti tau- tiniuose reikaluose ir laisvės kovai.

A. Sd.

Cosmos Parcels Express Corp.

Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą.

Mes esame įgalioti VNESPOLYTORG tęsti siuntinių siuntimą, ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus prista- tyti ir labai skubiai.

Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniais reikmenų (audinių, odų ir t.t.) labai prienamomis kainomis. Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus.

NEW YORK 2, N. Y., 39 -- 2nd Avenue -- Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue -- Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 -- 4th Street -- Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street -- Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. -- Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. -- Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau.

TEL. TO 7-1575
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. -- Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. -- Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. -- Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd.

TEL. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. -- Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. -- Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave.

TEL. WA 2-4035
WATERBURY, Conn., 6 John St. -- Tel. Plaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W.

TEL. GL 8-2256
PASSAIC, N. J., 176 Market Street -- Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. -- Tel. VI 1-5355

ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. -- Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave.,

Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sek- madieniais.

BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y., 84-17 Jamaica Ave. Tel. VI 3-1477

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gė- rimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

CleveLoans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

LET US
HELP
YOU

70 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Lapkričio vienuoliktoji

19-to šimtmečio lietuviai — tauta vergovė, bet ne vergai. Jie turėjo savo garbingos praeities mintį, atminimą ir jie troško, siekė pirmiausia savo žemės, savo tautos laisvės. Ir kai penktuoju tautos sukilimu 1918 metais savanoriai supynė pergalės vainiką, tada bažnyčių varpai skelbė Lietuvos laisvės džiaugsmą.

Lietuviai neužmušė savo pono — tada šviesiausio Rusijos imperatoriaus. Jį sutvarkė jo paties vergai.

Lietuviai išminties kibirkštį laimėję, laisvėje ieškojo savo kelio. Gerų norų tada nestigo ir entuziazmo buvo su kaupu. Bet visvien klausimas tada iškilo: kuriuo gi, pagaliau, keliu?

Va, tada gimė lietuviškoje studentijoje šūkis "Pro Patria". Ir tie, kurie ryžosi šį šūkį skelbti, sukūrė **Korporaciją Neo-Lithuania**. Salus Patriae — Supremas Lex gimsta kukliame vieno studento mediko kambaryje, Kaune — Donelaičio 13. Ir tai įvyksta 1922 metais lapkričio 11-tos dienos sutemoj, vos tik pradėdant žybt pirmosioms žvaigždėms.

Trylika, įvairių fakultetų studentų, kilusių iš visų Lietuvos žemų: Aukštaitijos, Suvalkijos ir Žemaitijos duoda priesaiką kilniausiam ryžtui eiti Lietuvos keliu. Jie turėjo savo patriotinį tikėjimą ne vien sau, bet nešė vison Lietuvos studentijon. Jie ragino ir kitus formuoti šio tikėjimo skaitlingus ir darnius būrius.

Tą dieną Korp! Neo-Lithuania, kaip kiekvienais, taip ir šiais metais, užbaigia pradėtą ir pradeda naują vagą. Taigi metai — vaga. Ir tų vagų jau 39-ios apverstų ir išpurtų, kad tik to brangaus grūdo **Pro Patria** derlius būtų geresnis.

Šiandien, Lietuvos nelaimių metu, **Pro Patria** mūsų akademiniam jaunimui yra būtina. Tai yra žadinančioji jėga į tautinę sąmonę dar tik jaunuoliui studentui. Bet kartu tai yra gyvas tautinės sąmonės vainikas jau žilagalviui filisteriui. Juo mes išreiškiame savo tėvynei, savo tautai aukščiausiąjį lojalumą, kurio nei išmatuosi, nei suskirstysi į laipsnius.

Taip išaukštindami šūkį **Pro Patria** nedarome nė vieni, net ir absoliutinei idėjai nuoskaudos, jų neatstumiame, nepaniekiname, nedegraduojame. Tiesos, gėrio ir grožio idėjos turi visą pirmumą tarnyboje **Pro Patria**. Ir jos būtinos mums bent tam, kad pasiektume tarpusavio taip reikalingos vienybės. Tam turi padėti ir tikroji, nuoširdžioji malda, kurią kreipiamės į gerąjį pasaulio Dievą aukų ir gilių susikaupimų dienomis.

Mūsų šūkis **Pro Patria** turi išlaikyti lietuvių nuolatiniam blaivumui prieš brutalų melą, paviršiumi gražius, esmę apgaubiančius žadėjimus, einančius vėjais iš rytų. Turim matyti ir žinoti, kad aklas aklam neparodys kelio, taip žiaurūs tautos sukurtieji režimai Maskvoje ir Pekine, neveda žmonių, tautų, pagaliau, ir viso pasaulio kad ir į žemiausio laipsnio palaimą.

Grįždami į mūsų mažąjį pasaulį, į savo tautą ir į dar mažesnę akademinio jaunimo būrį, į Korp! Neo-Lithuania, šiandien akivaizdžiai matom, kad jos aplinkuma, lietuviška visuomenė išsivijo, stokoja stiprinančios **Pro Patria** jėgos. O be jos matome ir pavojingus ligų simptomus. Tos ligos grėsia ir pačiam lietuviškam stumbrui.

Štai, dėlko šūkis **Pro Patria** akademiniame gyvenime yra mūsų gražiųjų vilčių šauksmas. Ir Korp! Neo-Lithuania gerai žino, kad su metais, su naujomis vagomis, ji stiprina studentijos patriotizmą, ugdo aukščiausiąjį lojalumą Lietuvai ir savo tautai.

Antanas Diržys

GERI NORAI, TIK PERDAUG KLAIDŲ

Prieš porą savaitių Čiurlionio ansamblis lankėsi Toronte ir Hamiltone. Koncertai tuose Kanados miestuose, kur gyvena nemažai lietuvių, gražiai pasisekė. Po koncertų pasirodė keletas korespondencijų. Įdomu buvo pasekti, ką tuo reikalauja šie Tėviškės žiburiai, Toronte išėję laikraštis.

Perskaičiau ir net susigraudinau tokio korespondento žinojimu apie Čiurlionio ansamblį. Rašo, kad neatvyko tautinių šokių grupė. Kaip ji atvykti galėjo, kad tautinių šokių grupės prie Čiurlionio ansamblio jau eilę metų nėra. Taip pat rašo, kad torontietis

solistas V. Verikaitis su Čiurlioniečiais pradeda tik pirmuosius, bet labai sėkmingus žingsnius. O solistas V. Verikaitis su Čiurlionio ansambliu jau tiek daug keliaus ir dainavęs, kad korespondencijos rašytojas A. R. tikrai turėtų žinoti, jei nors kiek Čiurlionio ansambliu įdomiausi.

Ir pagaliau toje korespondencijoje yra toks sakiny: "Ypač malonu buvo girdėti iš prieauglio kylančius solistus -- I. Grigaliūnaitę, A. Gilį ir A. Liutkų. Žinoma, jei rašytojas susižavėjo I. Grigaliūnaitę ir apie ją teisingai parašė, tai A. Gilį ir Liutkų beveik įžeidė. Ir vienas ir antras jau Čiurlionio ansamblio veteranai. O A. Liutkus net Dainų šventėje kaip chorų vėrėnas, buvo pagerbtas.

Baigiant šias kelias laiško pastabas apie torontiešką korespondenciją manau, kad ir ji, nors pilna klaidų, buvo geras norais parašyta. Tik tų klaidų tikrai galėjo mažiau būti.

I. V-TĖ, Cleveland

Los Angeles lietuviai, Kuchel-Lipscomb rezoliucijai remti vykdomojo komiteto nariai neseniai turėjo pasitarimą su kongresmanu Glen Lipscomb rezoliucijos pravedimo reikalu. Ta proga buvo i-teikta jam maža dovanėlė -- St. Zbarsko angliškai paruoštas lietuviškų novelių rinkinys. Nuotraukoje dalis pasitarimo dalyvių. Iš kairės: dr. P. Pamataitis, L. Valiukas, kongr. Lipscomb, J. Jodelė, J. Petrauskas, E. Arbas ir J. Motiejūnas. Nusigriežę K. Liaudanskas ir A. Dabšys. Nuotraukoje nesimato A. Skirius, J. Kojelio, Alice Dotts ir L. Lašo.

KOKĮ VARDĄ ISTORIJA PARINKS MŪSŲ KARTAI?

Lietuvių tautai likimas buvo nešykštus vargo ir kietos kovos. Tai liudija pageltę istorijos lapai, pasakų, padavimų ir legendų knygos. Trumpi atsikvėpimai ir vėl sunki kova už būvį, laisvę, savo žemę, namus, turtą ir kalbą.

Mūsų prosenėliai, seneliai nepalūžo, kovos ir vargo našta garbingai perdavė savo vaikams. Esame liudininkais mūsų tėvų kovos tęstinumui pasiektų laimėjimų, kada lietuvį siekė dvasiniai ir fiziniai sunaikinti, tautos vardą ištrinti iš žemėlapių. Praeities kartas vadiname didvyrių vardu. Kokį vardą parinks istorija mūsų kartai? Ar mes atliksime tautinę pareigą, garbingai ir šventai nešime sunkios ir kietos kovos našta?

Mums tenka vesti teisėtą kovą. Juk giname savo gimtąjį kraštą, nedarome niekam skriaudos, nesiekiamia svetimos žemės ar teritorijos. Kodėl mums stinga entuziazmo, vieningo ir kietai sucentuoto fronto, totolitarnių jėgų sumobilizavimo kovai?

Nesame vieni, teisingą kovą vesti atsiranda draugų, pritariančių, žodžiais ir darbais remiančių. Kodėl mūsų kovos pastangos dažnai turi paraginti svetimieji? Ar sudaro garbę, kada sakoma: "Vyrai, tęskite su dar didesniu užsidedimu savo pradėtą darbą ir susilauksite teigiamų rezultatų" (kongr. G. P. Lipscomb)?

Ne svetimi mums perša pasyvumą, bet savi. Kada Los Angeles lietuviai veikėjai padarė žygius ir užmezgė artimus ryšius su senatoriumi Kuchel ir kongr. Lipscomb, gimė ir labai svarbios revoliucijos senatė ir kongrese (S. Kon. Res. 12 ir H. Kon. Res. 153). Jų tikslas atitiko ALTO ir visų mūsų politinių veiksmų tikslus, siekius ir pastangas. Kodėl dienraštis Naujienos pradėjo šališką aiškinimą, neateisingsus išvedžiojimus?

Tai ne tik pasyvios pasipriešinimo kovos dirvos ruošimas, bet nemalonus pasėkos, kuriose galime įmatyti meškos patarnavimą laisvės kovai. Tokių sąjūdžių, kaip susiorganizavo Los Angeles kolonijoje, mus reikia daugiau. Jie nekludo mūsų poli-

tiniam veiksmams, bet rimtai ir nuoširdžiai padeda. Jie išjudina platesnius visuomenės sluoksnius, traukia į kovą ir svetimuosius, žymius politikus, įtakingus vyrus ir veikėjus, kurių parama mūsų vedamoje kovoje su komunizmu, pinigų neteknuojama.

Visi matome, kad Washingtonas laikosi taktikos-nekiršinti komunistinės Rusijos, nekelti naujų komplikacijų. Jungtinėse Tautose visticie ateis kolonializmo debatai. Turime geriausia progą alermuoti Washingtoną, kad jis per savo delegaciją keltų Europos kolonializmą klausimą. Sen. Kuchel ir kongr. Lipscomb patarė užvesti laiškaus Valstybės departamentą ir prezidentą, reikalaujant, kad būtų

diskutuojamas ir Maskvos imperijos kolonializmas.

Prie ALTO ruošiamo memorandumo reikėtų ir visuomenės paraginimo rašyti laiškus. Auka ir vargas mažas: lakštelis popierio ir 4 centų pašto ženklas. Juk tikrai atėjus laikas nesivai-kyti partinių įsitikinimų, pažiūrų.

Jeigu mes patys parodysime ryžtą, dirbsime energingai, nesibijosime aukos laisvės kovai, tai ir senatė ir kongrese laimėsime.

Mūsų vedamoje laisvės kovoje pasyvaus stebėtojo vaidmuo netinka. Tai žalinga. Pasirinkome tremtį, tat ir būkime aktyviais kovotojais iki pergalės. K. Tautkus

DĖL ŠIŲ DIENŲ MŪSŲ "PAGARBUMO" ST. BARZDUKAS

Iš tikrųjų gal geriau būtų tylėti, nes "tyla -- geresnė byla". Bet atsiilepiame iš naujo kabinami. Mat, šių eilučių autoriui spalio 7 teko dalyvauti Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijoje Toronte ir ten tirti JAV LB vardą sveikina-mąjį žodį. Šį žodį savu būdu komentavo nuolatinis Naujienų bendradarbis, kuris Drauge buvo pristatytas "pagarbiu mūsų žurnalistu". Taigi susidaro proga plačiau pakalbėti ir apie tą komentavimą, ir apie šių dienų mūsų pagarbumo supratimą.

I. Komentavimas sukriptas pagal politinę madą. O ta mada maždaug tokia. Negirdime Bendruomenės barant už lituanistinių mokyklų rėmimą bei laikymą, už koncertų, vakarų, parodų bei minėjimų rengimą, už Gimtosios Kalbos leidimą, už dainų ir tautinių šokių švenčių bei kultūros kongresų organizavimą. Mat, čia juodas ir nepelningas darbas, tad pluškite, vyrai! Mes gi pažiūrėsime, tam tikrais atvejais pakritikuosime ar ir patylėsime, kad tik ta Bendruomenė, saugok Dieve, per daug negarsėtų!

Bet nuo reprezentacijos ir politikos -- šiuokšt! negalima! Čia ne Bendruomenės, čia mūsų sritis! Mes taip susitarėmė! Ir prieita net iki to, kad už rezoliucijų Lietuvos reikalų parašymą bei nusiuntimą JAV vyriausybės įstaigoms ir pareigūnams Bendruomenė Naujienų ir Keleivio buvo apšaukta "vienybės ardytoja", "rasistinė organizacija" ir jos darbuotojai suniekti "smulkiais politikieriais". Pridėkime anksčiau mums segtus melagius, muškietininkų ir karabelininkų epitetus -- ir turėsime beveik išbaigtą politinės mūsų mados vaizdą.

II. Mada yra skonio dalykas, o dėl skonio paprastai nesi-ginčijama. Todėl šioj vietoj taip pat dedame tašką ir mes. Eina-me prie antraštės minimo pagarbumo.

Taigi spalio 7, kaip sakiau, Toronte pasveikinau Kanados Lietuvių Bendruomenę. Sveikini-mas buvo įdėtas Tėviškės Žiburiuose. Jis buvo ilgesnis ir lietiš (vairius dalykus.

Tas pagarbuis Naujienų žurnalistas (dėl savo menkumo mes nesijaučiame verti viešai

ištarti jo vardo) aname mūsų sveikinime terado "teisingus" tik kelis "sakinėlius". Ačiū ir už tai! O visa kita -- "lyg naujokų pirminis apmokymas".

Prie šito "naujokų pirminio apmokymo" priklausė mūsų užsiminimas apie Amerikos Altą šiais žodžiais: "JAV LB Tarybos sesijoj taip pat dalyvavo dabartinis PLB Valdybos pirm. dr. J. Sungaila, tad galėjo manyti, kokia lojalia dvasia Taryba atsiliepė į Alto buvimą". Pagarbusis mūsų žurnalistas iš Naujienų iš šių mūsų žodžių susikūrė ir mums prisegė tokią jau savo išvadą: "Girdi, Alto vykd. komiteto kritiška pažiūra į Kuchel - Lipscomb rezoliucijos rėmimą esanti kone lietuviybės išdavimas". Nuoširdžiai džiaugiamės, kad čia pagarbijo mūsų žurnalisto pagarbumas sve-timajai minčiai yra pasiekęs pačią viršūnę. Tokio subtilumo nepasiekdavo nė pats Marksas su genialiuoju, bet dabar paniekintu Stalinu!

III. Tiesa, mūsų sveikinime su apgailestavimu buvo užsiminta apie "tam tikrų" JAV lietuvių politinių sferų sukelto triukš-melį ryšium su Bendruomenės rezoliucijų pasiuntimu JAV vyriausybės įstaigoms ir pareigūnams ir pasidaryta tokia iš-vada: "Ir ta šaukšte vandens dabar keliama audrėlė būtų nereikšminga, jei ji nerodytų tam tikros gilesnės ekskluzyvistinės tam tikrų mūsų sferų dvasios ir senatės. Ši dvasia yra nemažas kluivynys JAV LB kelyje".

Buvome ir esame nuomonės, kad audrėlė kėlusios Naujienų ir Keleivio "politinės sferos" nėra Altas. Kaip lygiai nėra Altas Kuchelio - Lipscomb rezoliuciją nuoširdžiai remias Draugas, nors Naujienose sėdi Alto sekretorius, o Drauge -- jo pirm-ninkas. Todėl pagarbijo mūsų žurnalisto pasidaryta ir mums prisegta išvada apie "Alto vykd. komiteto kritišką pažiūrą į Kuchel-Lipscomb rezoliucijos rėmimą" tėra tik jo pagarbios vaizduotės padaras. Mums žinomas tėra tas faktas, kad Alto vasario 10 dienos formalus nutarimas remti rezoliuciją iki šiol nėra pakeistas, "kritiška pažiūra" teatsirado tik pačiose Naujienose.

Pagarbusis mūsų žurnalistas pabrūkė mūsų žodžius apie ekskluzyvistinę dvasią ir senatę. Esą: žiūrėkite! Bet padarė visai pagrįstai, nes tokią dvasiją ir senatę rodo paties gyvenimo stebėjimas. Antai, Draugas ryšium su Chicago Lietuvos Tarybos konferencija rašė: "...naujų kelių ieškojimui yra būtina, kad Taryboje pasirodytų naujų veidų ir veikėjų, kurių lietuviškoji kolonija turi pakankamai, nes tik tuo būdu bus užkirstas kelias ginčams, nepasitenkinimams ir priekaištams". Ir dar pridėjo: "konferencijoje keltos mintys svarstytinos be pagiežos, rimtai ir nesikarščiuojant" (spalio 25).

O ką Naujienos į tai? Joms -- viskas gerai, nes toje konferencijoje tik "iš anksto susimokę keli asmenys buvo skirti ieškoti priekabių, bet jie pritarimo negavo" (spalio 24). Vadinasi, gerai, kame "mes", o "po mūsų -- nors ir tvanas". Ar tai nereikškia atsiribojimo nuo paties gyvenimo tėkmės?

Arba: senatė yra nervinga, priekabi, nepasitinkanti. Tad ar nerodo jos tas nepasitikėjimas bei priekabumas, kuriuo "tam tikros mūsų politinės sferos" sutinka kiekvieną naujesnę visuomeninio mūsų gyvenimo apraišką? Ar nėra senatė kitur (Nukelta į 4 psl.)

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

Pasikalbėjimas apie du oktetus

VYTAUTAS STROLIA

ŠEŠIOLIKA REIKALINGŲ OPTIMISTŲ

Prie visokių esamų rimtų ir nerimtų skirtumo apibūdinimų tarp optimisto ir pesimisto, tekstų pridėti dar vieną, girdėtą vieno oktetų koncerto metu. Kažkoks pesimistas dejavo, kad lietuviška kultūrinė veikla yra pasmerкта žūti -- va, ir vyrų choras nusigyveno iki 8 dainininkų. O čia pat sėdėjęs optimistas džiaugėsi ne vieno, ar dviejų, bet net aštuonių "operos solistų" koncertu -- ir visi kartu, ir pavieniai atskirai dainuoja, ir net keli programos numeriai yra arijos iš operų...

Neseniai girdėti koncertai dviejų vyrų oktetų verčia giliau pažvelgti į mūsų oktetų padėtį. Iš spaudos žinoma tik apie kelius veikiančius oktetus. Tai Clevelando, Los Angeles, New Yorko oktetai. Jie daugeliui lietuvių jau gerai pažįstami. Kur jie pasirodo, visur turi didelį pasisekimą. Aišku, daug nulemia įdėto darbo kiekis, muzikalumas, vienetų muzikinė disciplina. Bet šalia to, grupinė vyriška daina žmogų instinktyviai greičiau pagaus, negu vien moterų, ar mišriai dainuojama.

Dabar, kai daugelis lietuvių keliai į užmiesčius, toliau nuo lietuviškos kultūrinės veiklos židinių, kai čia priaugantis jaunimas jau formuojasi amerikoniškoje dvasioje, vis rečiau berasdamas laiko lietuviškoms organizacijoms, jų sueigoms, repeticioms, mūsų chorai vis dažniau skundžiasi balsų stoka. Kur chorai prieš keletą metų turėjo po 60 - 80 dainininkų, dabar džiaugiasi, turėdami per pus ar net mažiau narių.

Iš kitos pusės, ne kiekviena lietuvių kolonija turi solistų. Maža ju saujelė, daugumoje susispietusi apie Čikagą, nesuskuba patenkinti visų vietovių reikalavimų. Neseniai teko skaityti spaudoje apie J. Vaznelio koncertus abiejose JAV pakraščiuose -- Los Angeles ir Bostone. Tai rodo, kokius nuotolinius keliauti verčia solistus lietuviškos dainos išsiilgusi mūsų visuomenė. Bet ne kiekviena kolonija yra finansiškai pajėgi tai padaryti. O visokių metinių švenčių, minėjimų, koncertų programos turi gi kas nors išpildyti. Koncertinė visokių parengimų dalis pasidarė neišvengiama būtinybė. Čia nevisuomet norima tenkintis vien kukliomis vietinėmis mėgėjų pajėgomis.

Oktetas, atrodo, yra šios problemos logiškas kompromisas. Negalima pritarti anapiesimistui, kad tai nubyrėjęs vyrų choras. Čia ne tik dainuojama chordiniame sąstato, bet vartojami įvairūs grupavimai, kur kiekvieno atskiro dainininko balso kokybė, tembras ir pajėgumas pildo dvigubą uždavinį -- dainuoja solo, t. y. veda melodiją, ir jungiasi į bendrą harmoniją, t. y. dengia. Todėl balsų parinkimas, organizuojant tokią grupę, turi būti labai tikslus.

Oktetų nariai pilna prasmenėra solistai, nors tam tikrais at-

vejais kaikuris balsas ir pasireiškia atskirai -- solo. Nevisuomet dainininkų muzikinis pasirošimas turi profesinį lygį. Dažniausiai tai dainos mėgėjai su gerais balsiniais daviniiais, oktetų vedėjo suburti bendram dainos darbui. Kiek tobuli to darbo vaisiai, priklauso ir nuo vyrų muzikinės drausmės, nuo įdėto darbo kiekio, bet daugiausia nuo vedėjo muzikalumo ir jo griežtos rankos. Vieną žodžiu -- ir ne solistai, bet nebijo po vieną traukti, ir ne choras, bet kai užplėsia...

*
Kažin kokių supuolimu, per

Kadangi abu vienetai yra pasiryžę savo dainavimo veiklą apvainikuoti plokštelių išleidimu, vertėtų čia truputį paanalizuoti jų geras ir nevisai geras savybes, kurias jie, prie progos, savo nuožiūra galėtų lengvai pataisyti.

Clevelando vyrų oktetas, vad. Rytu Babicko, gyvuoja, berods, jau antri metai. Daugumoje tai Čiurlionio ansamblio nariai, dainavę ne viename įvairaus žanro vienetė, perėję kieta A. Mikulskio mokyklą, turį didelį dainavimo patyrimą.

Oktetas, anksčiau turėto pavadinimo "pramoginis", dabar kažkodėl nebevartoja, bet savo re-

Clevelando vyrų oktetas su vadovu Rytu Babicku (antroji eilė vidury).

V. Plodžinsko nuotrauka

Aleksas Mrozinskas New Yorko vyrų oktetų vadovas.

Vyt. Maželio nuotrauka

vieną savaitę, tik 30 mylių atstu viens nuo kito, įvyko dviejų oktetų koncertai: rugsėjo 30 d. Hartforde Clevelando vyrų oktetų, ir spalio 7 d. Waterbury New Yorko vyrų oktetų. Apie juos spaudoje, kronikos žinutėse, buvo trumpai rašyta.

Dėl per daug kuklios reklamos spaudoje, tik maža saujelė apylinkės lietuvių turėjo retą progą juos abu išgirsti ir palyginti.

pertuara yra tikrai pramoginis. Neskaitant 3 lietuviškų dainų, veik visi programos numeriai žinomi pasaulinėje muzikos literatūroje kaip saloninės muzikos šedevrai -- "evergreens".

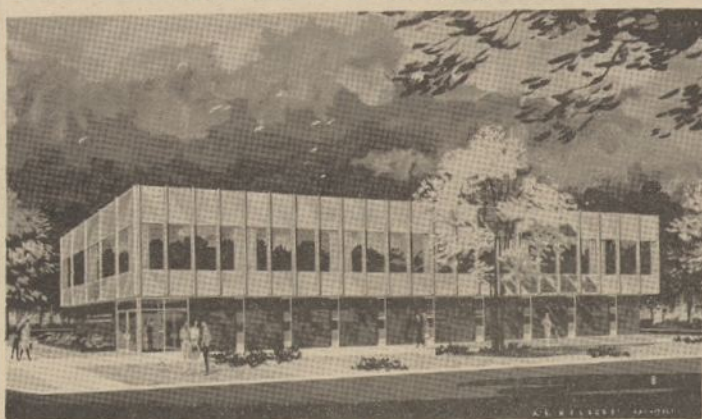
Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KVIEČIAMĖ PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

Jau vien dėl to nuo pat koncerto pradžios publikos simpatijos oktetui buvo užtikrintos. Tačiau, nežinint populiarųjį Brahms Vals, Granados, Jalousie, Gėlių valsio iš Čaikovskio Sprakutuko ir kitų malonių skambančių melodijų, vyrams užtraukus Raziūno Karas! lietuviškoji publika kažkaip lyg ir pagyvėjo.

Ar nevertėtų šiam vienetai į programas įtraukti daugiau lietuviškų dainų? Dėl to jo vardas tikrai nenukentėtų, ypač kai oktetas jau nebe "pramoginis".

Daugiau liaudies dainų įtraukimas į repertuarą papildytų ir kitą oktetų savybę. Savo balsų parinkimu, ypač kraštutinių, oktetas yra daugiau lyriškas negu dramatiškas. Bet koks perdėtas jėgos vartojimas suardo šiaip išbalansuotą harmoniją. Visiems stipriau trauktelėjus, aukštesiose pozicijose dingsta I tenorai. Toks Gerk! (iš Studentų Princo), savo plačia apimtimi ir didelės jėgos pareikalavimu, tinka daugiau dideliui chorui, negu oktetui. Šiuo atveju Gylis su Motiejūnu turėjo herojiškai pralaimėti prieš baritonų ir II tenorų patogias vidurio pozicijas. Tuo tarpu Šimkaus šia naktelę ir Brahms Valsas savo švelniu išpildymu bei balsų išlyginimu, galima skirti prie geriausių programos numerių.

Visumoje oktetas yra pasiekęs aukštą susidainavimo lygį, dinamiškai yra lankstus ir įvairus, chromatikoje gan tikslus. Kompilkuotos moduliacijos Čaikovskio Gėlių valsė skambėjo lengvai ir aiškiai, be jokių detonavimo žymių. Kitas klausimas yra to valsio tinkamumas vokaliniam ansambliui, kai vietomis oktetui prilaikomi harmonijos rėmai užpildomi klumpiančių akompanimento pasaužų.

Kaikurios geros oktetų savybės automatiškai iškelia kitas problemas. Gera ir išlyginta diktija vietomis išryškina kaikiuriuos lietuviškų vertimų kirčiavimo netikslumus. Plokštelėse tokie dalykai labai sunkiai paslepami. Kaikada paprastas žodžių sukeitimas vienoje eilutėje šią problemą pašalina.

Kai kurie akompanimentai reikalauja iš pianisto nemažo techniško pasiruošimo. Jalousie, Granada, Kornevilio varpų ištrauka -- tai visiems gerai pažįstami dalykai, kuriuose pianisto nebrąša ne tik nepraena pro publiką nepastebėta, bet kartu užkrečia nerimu ir patį oktetą. Teko girdėti, kad plokštelėms bus vartojamas profesinis orkestras.

Vieną dainą reikia atskirai paminėti -- La ultima noche, kurios dalis, nežinia kodėl, dainuota ispaniškai. Neturime savos lengvosios muzikos literatūros bei tradicijų, tad esame priversti daryti vertimus iš kitų kalbų. Beveik visa programa susidėjo iš vertimų, tad nesuprantama, kokią tikslą turėjo šioje dainoje išskeltas ispaniškas tekstas. Sventimų kasdien visur girdime. Palikim bent lietuviškuose parengimuose lietuvių kalbą.

New Yorko vyrų oktetas, vad. Aleko Mrozinsko, savo pasirodymu Waterbury, turėjo savo debiutą lietuviškai visuomenei. Šis dainos vienetas, susikūręs prieš pusmetį, dirbo daug ir intensyviai prieš išdrįsdamas viešai pasirodyti.

To darbo vaisiais buvo tikrai malonu pasidžiaugti. Daugiausiai prakaito, atrodo, išlieta prie balsų lyginimo. Išdavoje oktetas skamba visuose registruose dainiai ir pilnai. Jėga taip išbalansuota, kad ir visam vienetai

imant pilną fortissimo, pirmieji tenorai net ir aukščiausiose pozicijose lieka aiškiai girdimi. Kaip tik šios išlygintos jėgos buvo pasigesta pas clevelandiškų.

Negalima būtų teigti, kad new yorikiškų jėga remiasi skirtingu sąstato balsų parinkimu. Šio oktetu nariai neturi aukšto lygio individualių balsų su geru pastatymu, ar net profesiniu lavinimu, kurie galėtų reikštis kaip solistai.

Stiprybė glūdi vadovo A. Mrozinsko asmenyje, kuris, turėdamas ilgametį šios rūšies patyrimą, iš labai įvairios žalos medžiagos sukūrė darnų ir vieningą ansamblį. Retkartiniai atskirų solinių įstočių momentais klausytojai patys turėjo progos įsitikinti tembrų dideliu skirtumu tarp individualių šio vieneto balsų.

Reikia manyti, kad ateityje šie skirtumai bus daugiau palyginti, dirbant ilgiau su kiekvienu balso pastatymu arba duodant solo melodijas bent abiem, sakykim, I tenorams, baritonams ar pan.

Jėga nėra vienintelė šio oktetų stiprioji pusė. Kur dainos charakteris reikalauja lyriško švelnumo, vyrai jo nepagalėjo. Bendrai, visos dainos paruoštos su ypatingu kruopštumu, kur nepalikta nė mažiausių interpretavimo priemonių neišnaudotų. Dinamiškas įvairumas, saikus niuansavimas, kai kur originalus naujo ritmo įvedimas į standartinius veikalus, darė visą koncertą kaleidoskopiniai įdomų ir įvairų.

Oktetas dar turi truputį bėdos su intonacija. Moduliacijos, ir net statinės harmonijos chromatiški perėjimai nevisad tiksliai pasiekdavo publikos ausis. Neatrodė, kad vyrų klausia šlubuotų. Gal čia pusplėnės salės rezonansas neigiamai veikė vienietį. Sustojimas, nors ir pusrasti, vienon ištęstos eilės, taip pat didina detonavimo pavojus.

Ar negelbėtų, kartais, kitoks, glaudesnis susigrupavimas, kur kiekvienas galėtų geriau girdėti visus kitus 7 drauge.

Malonu pažymėti, kad ši grupė repertuare lygiai vietos skiria lietuvių liaudies dainoms ir tarptautiniams "šlageriams", tiek pasaulinių klasikų veikalams kiek ir lietuvių kompozitorių kūriniais. Tai daro programą dvigubai įdomią.

Šalia standartinių veikalų, girdėjom keletą dar niekur negirdėtų paties oktetų vadovo A. Mrozinsko harmonizacijų bei aranžimentų. Ypač įdomus, nors ir nebe naujas, bandymas į vieną aranžimentą simultaniškai įjungti dviejų dainų motyvus. Šiuo atveju Pradės aušrelė aušti ir Bernužėli nesvolio, būty buvusi tikrai geriausia programos dalis. Bet be gerai valdomos balso technikos greituose pasaužuose ir preciziškose moduliacijose, šis kūrinys neteko pusės savo vertės.

Programos pavairinimui A. Mrozinskas pagrojo keletą dainų fortepijonu solo. Šiemet švenčiant M. K. Čiurlionio 50 metų mirties metines, džiugu kad p. Mrozinskas neužmiršo į programą įtraukti ir šio mūsų muzikos milžino kūrinių. Ateity, reikia tikėtis, išgirsime pianistą su naujais dalykais iš vėlesnių Čiurlionio kūrinių laikotarpių. Ypač tų, kur Šopeno įtaka nebedominuoja.

Bendrai paėmus, abu vienetai yra pilnai verti didesnio mūsų publikos dėmesio. Reikia laukti, kad iki plokštelių išleidimo vyrai dar gerokai padirbės prie įvairių smulkmenų, tuo pačiu siekdami dar didesnio susidainavimo. Taip pat laukina, kad plokštelėse vyrautų nauji, ar dar mažai kur girdėti kūriniai. Nėra abejojimo, kad plokštelės bus mūsų visų laukiamos. Sekmės, vyrai!

DĖL ŠIŲ DIENŲ...

(Atkelta iš 3 psl.)

matyti tai, ko visai nebuvo, arba girdėti, ko visai nebuvo sakta?

Organizuotos Bendruomenės atėjimas reiškia mūsų gyvenimo pažangą, ar ne senatvė nori jai pastoti kelią? Taip gyvena mūsų tėvai, taip gyvename mes, tad ir jūs nutilkite! Pagaliau ar ne senatvės pažymys ir pats mūsų gyvenimo stingimas, apie kurį atviresniais momentais užsimena ir pačios Naujienos: "Leiskit paklausti: Koks velnias mus apėdė?.. Paskendę partinėse rietenose, į jas dar giliau bren-dame. Savo tautos reikalais pliauškiame tik liežuviams" (liepos 20).

Mes norime išeiti iš šių "partinių rietenų" ir visus sutelkti po vienu stogu reikalingam ir naudingam bendrajam tautiniam darbui. Tai būtų daug lengviau padaryti, jei pagarbieji mūsų žurnalistai taip pat pasidėtų išgaląstus bei iškeltus partinius savo kirvius. Deja, pagarbiaisiais dažnai mes krikštijame ir tuos, kurie mūsų gyvenime "audras tesėja". Nesistebėkime todėl, kad po to "vėjus valome" Gaila, labai gaila.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐
Už metus — \$10.00 ☐
Už 6 mėnesius — \$6.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

PAVYZDYS, KAIP REIKIA TĖVŲ KRAŠTĄ MYLĖTI...

Z. GAVELIS

(Atkelta iš 1 psl.)

dosenos apeigos, kryžiai, kopytėlės bei jų reikšmė ir įtaka žmonėms, taip pat žmonių ir gyvulių santykis prietarų įtakoje: šuns staigimas, pelėdos klyksmas, gegutės kukavimas ir kt.

Baigus kalbėti prof. I. Končiui įteikta knyga -- Senovės Egipto Menas, su visų dalyvių parašais. Ir visi buvo pakviesti apžiūrėti prof. I. Končiaus medžio drožinių parodą, kurios surengimu rūpinosi Bostono skautininkų Ramovė.

Parodoje buvo išstatyta 87 medžio drožinių darbai. Tai daugiausia grupinės kompozicijos. Kiekviena grupė sudaro ištisą temą ir turinį, tačiau nelengva žiūrovui, be autoriaus paaiškinimų, turinį skaityti. Ypač ten, kur vaizduojami asmeniškai išgyvenimai. Šiuo požiūriu I. Končius panašus mūsų didžiajam dailininkui M. K. Čiurlioniui, davusiam savo dailės kūriniams muzikinius vardus.

I. Končiaus meninės temos skamba taip: Gandas, Pamyniau rūtų šakelę, Prie sienos, Nesuprasi, Tik kelmelis beaplanko, Šeimos likimas, Nebijokite, Kai-

taikomas kopytėlėms. Čia kančios simboliu eina retėžiai, palaužtų medžių stuobriai arba maži palaužti kryžukai.

Prof. Igno Končiaus darbai yra unikumas mūsų meno turte, todėl nėra lengva, net neįmanoma juos šiuo metu vertinti ar ieškoti jiems vietos meno vertybių lentynoje. Iš viso, kai kam gali kilti klausimas: ar Igno Končiaus kryžiai ir kopytėlės yra kūryba?

Taip tai yra meninė kūryba ir yra vertinga kūryba. Ji nemažesnė už bet kurio kompozitoriaus liaudies dainų harmonizaciją, dailininko peizažą, skulptoriaus deivę ar rašytojo romaną.

I. Končiaus kūryba nėra matytų kryžių kopija, bet tik tautinių kryžiaus motyvų panaudojimas originaliai kūrybai, per kuriuos atpažįstame savitą, lietuvišką, be pasikartojimo, stilį ir nuotaiką. Ši nuotaika yra miela, šilta ir gaivianti.

Gaila, kad I. Končius savo kūrinių neparduoda, todėl yra sunkumų juos įgyti, nes vien laiko vertės kaina sugaišta vienam kūriniui, daro jį brangų, tat ar prašys taip brangios dovanos? Bet vis dėlto profesorius yra daug savo darbų išdovanojęs ir

VIRŠUJE: Bostono Kultūros Klubu dalyviai prof. I. Končius pagerbime. Pirmose eilėse iš kairės: Faustas Kirša, p. Katauskienė, dail. V. Vizgirda, inž. Gimbutas, L. Končius, J. Sonda, inž. A. Lapšis, I. Kuncaitis, V. Kubilius, K. Nenortas ir kt.

R. Bričkaus nuotrauka

galima bent dalį jų atgauti, jeigu atsirastų noras ir reikalingas surinkti juos į muziejų ar menogaleriją.

Būtų naudinga iš didesnių lietuvių kolonijų iniciatyva, kad surengtų I. Končiaus darbų parodas artiesiems pažinimui ir kryžių-kopytelių meno. O taip pat ir autorius, kuris iki šiol daugumai žinomas tik kaip mokslininkas ar skautų organizacijos ilgametis veikėjas.

Baigiant, noriu pasidžiaugti, kad prof. Končius, sukakęs 75 metus, tebėra jūrus, geros nuotaikos, pilnas humoro ir darbo užsimojimų. Kas dar prisimena profesorių iš universiteto laikų ar Vokietijos stovyklų, vargų ar pastebėtų jame bet kokių esminių pakitimų. Jis ir iš šios pat pat atrodo -- nei sensta, nei jaunėja.

Bostono lietuviai ilgai pasigėrė minės prof. I. Končių, kuris čia per 11 metų paliko neišdildomus veiklos pėdsakus. Jis buvo dažnas kalbėtojas šventėse, organizacijų susirinkimuose bei minėjimuose. Jis liko garbės nariu inžinierių ir Architektų Sąjungoje ir skautų organizacijoj. Vargu daugiau sutiksime profesorių, lietuvių sambūriuose, su aukų lapu, renkančių Vasario 16-tos Gimnazijai aukas. Visose tose vietose kuriose tvirtai stovėjo ir reikšėsi prof. Končius, dabar reikės naujų darbininkų.

Bostono lietuviai visa širdimi dėkingi, Tau profesoriau, nors, Tu, ir išsikėlė kitur, bet lieki mūsų širdyse gyvas ir mielas pavyzdys. Pavyzdys, kaip reikia tėvų kraštą mylėti, jam dirbti ir pačiam likti mylimam.

**Kas Dirvos neskaito
- daug nustoja!**

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

TURĖK PO RANKA GERĄ DOVANĄ

Skundžiamasi, kad lietuviškos knygos skaitytojų skaičius labai sumažėjęs. O mes galvojame, kad lietuviška knyga dar gali skaitytojų surasti. Ypač gera knyga, kokia yra R. Spalio Alma Mater.

Įsigyk ją savo bibliotekai. Įsigyk ir vieną dovanoms. Kai ateis kokia proga sveikinti artimuosius, tada nereikės rūpintis, o dovana bus jūsų namuose, įrišta gražiais, kietais viršeliais.

Įsigydamas Alma Mater paremsi lietuvių rašytoją, lietuviškos knygos leidyklą ir svarbiausia, įrodysi, kad gera lietuviška knyga skaitytojų dar turi.

Užsisakant naudokis pridėdama atkarpą.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

EUROPA SAVO ĮVAIRUME IR SUDĖTINGUME NEDALOMA, O LIETUVA JAI IŠTIKIMA

Prof. Dr. Jurgio Baltrušaičio kalba, pasakyta spalio 18 d. Pavergtųjų Europos Tautų sesijos plenume, Paryžiuje.

Pradėsiu citata: "Nei vienas kraštas negali jaustis laisvu, jei jis žino, kad bet kur pasaulį yra bent vienas pavergtas kraštas". Tai keistai skambantis mūsų laikais sakiny. Jo autorius yra Leon Blum. Tas sakiny priklauso tam aukštiniam amžiui, kuriame dar buvo tikima į teisingumą ir teisę santykiuose tarp žmonių ir tarp tautų.

Kaip tie žodžiai yra nutolę nuo šių dienų vartojamo žodyno. Apibrėžime problemų, liečiančių santykius tarp laisvų ir pavergtų tautų, terminologija yra pasikeitusi. Dabar kalbama apie padėties supratimą, interesų saugojimą, atlaidumą, apriamą, taikingą koegzistenciją. Žodžių prasme irgi yra kita ir tie patys žodžiai gali turėti priešingas reikšmes.

Žodis demokratija gali reikšti visišką tautos norų bei siekimų pascigimą. Žodis neutralitetas nevisada yra sinonimu beaiškesumo. Neužsiangazavę, dažnai yra, priešingai, paėmę tam tikrą angažavimosi formą, ir atsiangazavimas yra apleidimas.

Pagaliau žodis, kuris labiausiai visus ir visada jaudina ir valdo širdis bei sielas, ypatinai dabar, žodis taika, nekurių lūpų tariamas gauna beveik grąsinantį toną.

Tautos, kurios sakosi ypatingai mylinčios taiką, yra dažniausiai tos, kurios nori apsaugoti ir išplėsti savo užkariavimus. Viena, neseniai tilpusiame "Figaro", straipsny Francois-Poncet puikiai išanalizavo apgaudiną taikos šūkio mechanizmą. Leiskite pacituoti vieną jo posmą: "Taika, tai labai lengvai ištariamas žodis (kaip tai teisinga...), bet jis slepia daug begalo sudėtinų realybių. Jis nėra vienodai suprantamas Maskvoje ar Londone, Washingtone ar Paryžiuje. Žodžio taika prasmė nėra pati komunistiniame režime ir laisvajame pasaulyje, kur manoma, kad norint taikos pastovumo, ji turi remtis tautų laisva apsisprendimo teise".

Šia proga norėčiau nuraminti tuos, kurie galėtų manyti, kad jei abejingai žiūrimi į kai kurią taiką, tai galvojam apie karą. Visai ne ir joki būdu. Bijoma tikrai, kad kritišku momentu, taikos šūkio kėlimas nepatarnautų opinijos migdomui ir nepadėtų primesti kapituliaciją ir paversti ją priimtina. Kas norima -- tai, kad dalykai būtų vadinami jų tikrais vardais. Tik tose sąlygose bus įmanoma ieškoti mūsų problemoms konstruktyvinių išeičių.

Kiek nelaimių būtų buvę išvengta jei, savo laikui, būtų buvę numatyta kokios interpretacijos bus duotos sutarties terminams, kurie tačiau atrodė taip neabejotinai ir aiškūs. Kiek nelaimių gali būti išvengta, jeigu žmonės bijotų semantiškų spastų. Atrodo, kad šių dienų valstybės vyrai tai suprato. Bet tegul jie būna atsargūs: priešogudrybė yra velniška ir jis sugeba paslėpti blogiausią realybę, ją vaizduodamas kilnia. Mat, puikiai pažindamas masių psichologiją, jis žaidžia geros valios žmonių kilniaisiais jausmais.

Vakarai stovi prieš pajėgą, kuri yra pasiryžusi užgriebti Europą bet kokia priemone, -- geriausiai klaista. Devynių kraštų ir vienos dalies Vokietijos užėmimas yra tik pirmas žingsnis toje programoje, kuri yra skelbiama kiekviena proga. Mažai žmonių tikėjo Hitlerio "Mein Kampf", kuris tačiau buvo realizuotas žingsnis po žingsnio ir iki jų plano sužlugimo.

Sovietų Mein Kampf iki šiol vykdomas be sužlugavimo. Neužmirškime, kad SSRS herbe sienos pažymėtos plaktuku ir plautuvu jau dabar apima visą pasaulio rutulį. Tuo būdu Leon Blum sakiny, kurį aš kartoju "nei vienas kraštas negali jaustis laisvu, jei jis žino, kad bet kur pasaulį yra bent vienas pavergtas kraštas" dabartiniu momentu įgauna naujos prasmės ir tampa labai aktuali. Tai nebėra tik sentimentalus solidarumas bei platoniškas apgailestavimas, bet jau realistinis imperatyvas. Laisvų kraštų laisvei grėsia pavojus per pavergtuosius kraštus. Jų likimai yra neatskiriama.

Šiandien mes esame Berlyno fazėje. Nuo jos priklauso pasaulio ateitis. Neseniai, laike kelionės į pietus, generolas de Gaulle paminėjo santykius tarp Vakarų ir Rytų, savo vaizdingame ir ryškia kalbos stiliumi. Aš kartoju tą sakinį iš atminties "Jie mūsų prašo skrybelės. Paskui jie pasiima švarką, vėliau marškinius". Skrybelė -- tai yra Berlynas.

New York Times 9 spalio, šia proga rašo, kad jeigu būtų leista rusams užimti vakarų Berlyną, tai jiems būtų atidarytas kelias, kad galėtų užimti visą, ką tik nori". O jie nori daug. Pirmiausia būtų eilė švarko, t.y. Vakarų Vokietijos, tai būtų kiek sunkiau, bet pasisektų. Šarvuotųjų ir raketų sviedimo ramos prištartins prie Reino, tuo momentu pradėtų veikti mechanizmas, išmėgintas Baltų kraštuose. Demokratiškos vyriausybės bus įkurdytos dar neužimtuose kraštuose ir jos paprašys Sov. S-gos apsaugos Vakarams prieš Vakarus. Marškiniai nukris patys.

Štai, gerbiamieji, kokios perspektyvos yra prieš mus ir apie kurias aš nebe noriu daugiau kalbėti. Tegul man bus leista dabar trumpai prisiminti faktus, kurių liudininku aš pats buvau. Nuo 1920 iki 1939 m. Maskvoje Lietuva atstovavo mano tėvas. Politika, kurią reikėjo sekti, buvo sąlygų diktuojama. Pelė negalėjo žaisti su liūtu. Ji škrupulingai vykdė visas sutartis ir visas konvencijų klauzules. Ji buvo lojali. Ir ji ištikriai neturėjo jokių agresijos planų.

Laike 19 metų mano tėvas buvo tos laikysenos vykdytojas. Aš esu vienintelis, kuris gali žinoti, kiek tam tikslui reikėjo geros valios ir kantrybės. Tai buvo taikingos koegzistencijos pirmas bandymas. Stalinas tada sakė: "Mums reikalinga, kad Lietuva būtų visai nepriklausoma ir gerai organizuota. Jei jūsų komunistai jus trukdo (jūs buvotekstas) du šimtai šešiosdešimts), pasakykit man, aš juos persikviessiu čia ir pasodinsiu į kalėjimą".

Tai viskas buvo veltui. Koegzistencija tęsėsi tiek, kiek tai buvo reikalinga jų strateginiams sumetimams. Kai atėjo laikas, viskas sugriuvo ir mašinos ratai ėmė sukis. P. Dulong, Prancūzijos Ministeris Lietuvoje, kuris vietoje sekė įvykių, patiekė savo įspūdžius, pabrėždamas kad "tai buvo Baltijos kraštuose, kur Sovietai pirmą kartą išbandė savo techniką, kaip užgriebti valdžią anapus rusų rubežių".

Mechanizmas nesusilubavo: PIRMAS ETAPAS: Savitarpio pagalbos paktas, pasirašytas 1939 m. spalio 10 d.

leido sovietams įsteigti bazes Lietuvoje: su 20,000 vyrų. Sutarties 4 straipsnis pabrėžia, kad tos sutarties realizavimas neleidžia jokių suverenumo teisių abiejų pasirašiusių valstybių, ypatingai nei jų vidaus režimo, nei ekonominio gyvenimo, nei socialinės bei kariškos santvarkos. Bendrai tariant, visiškai nesikišamas į vidaus reikalus.

ANTRAS ETAPAS:

Karinė okupacija 1940 m. birželio 15 d., tą pat dieną kai Paryžius buvo užimtas Hitlerio divizijų. Pretekstas, -- be jokio pagrindo, neva lietuvių ruošimasis puliti rusų bazes ir sąjungą su kitomis Baltų valstybėmis.

TREČIAS ETAPAS:

Laikinos vyriausybės įkurdinimas birželio 17 d. Įvykiai vyksta greitai ir laiko negaišinama. Liepos 14 d., vos mėnuo vėliau, yra išrenkamas Liaudies Seimas -- tebuvo tik vienas sąrašas. Jis 21 liepos nubalsuoja Lietuvos valstybės įjungimą į Sov. S-gą. Tos rezoliucijos terminologija yra labai reikšminga: "Dabar, liaudies, padedant (ir kiek...) galingajai raudonajai armijai įsteigė savo krašte sovietų vyriausybę. Jei ji galėjo įkurti pas save tą vienintelį teisingą režimą, sovietinį, tai tik dėka Sov. S-gai". Negalima geriau apibrėžti dalykų esmę ir išaiškinti jų įvykių pagrindą.

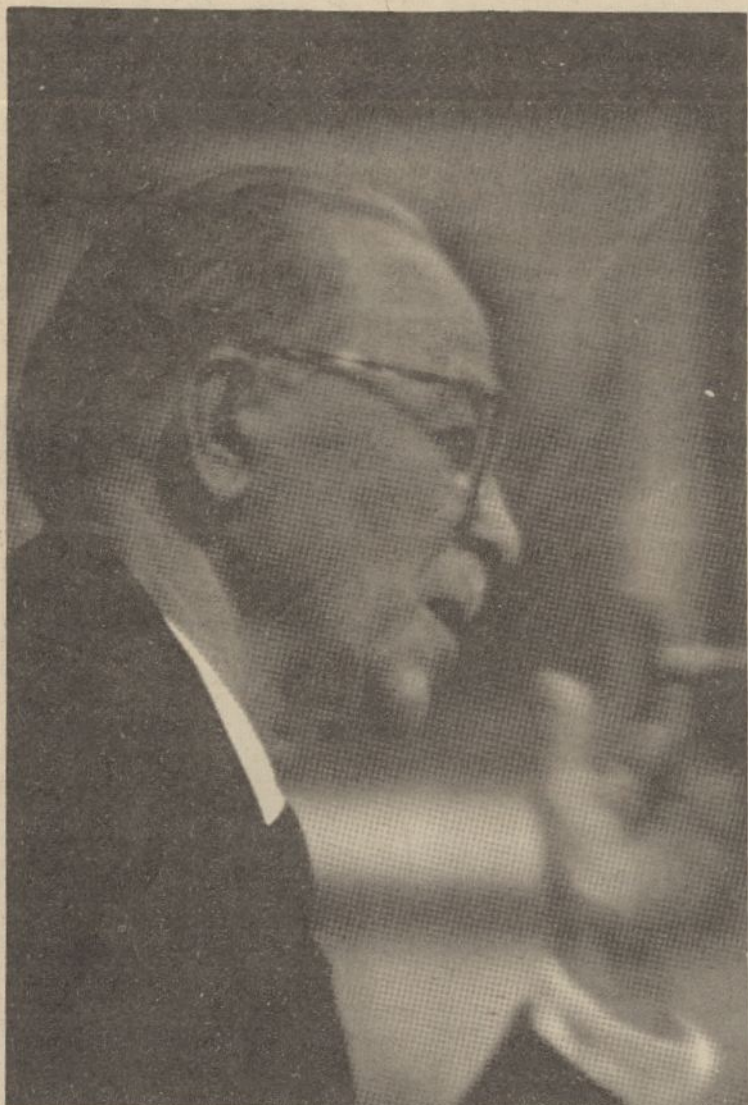
Gerbiamieji, jei aš sau leidau prisiminti tą jau seną praeitį, tai tik todėl, kad anas pirmas bandymas, kurio mes buvome aukos, davė pilnai numatytus rezultatus. Aparatas yra vėl paruoštas veikimui, daug kartų išbandytas, patobulintas ir sureguliuotas bet kuriems nuotoliams. Šiandien Berlynas yra apstatytas ne vien šarvuotais ir kariuomene, bet ir politinių raketų bazėmis, kurių veikimo, jei jos bus paleistos, nebebus galima sustabdyti.

Spalio 12 d. savo spaudos konferencijoje prez. Kennedy aliarmino pasaulį: "Mes gyvename pavojingiausiam žmonių istorijos momente", tuo turėdamas galvoje karinio konflikto riziką. Tas yra giliai teisinga, bet pavojus yra dvigubas. Laisvajam pasauliui grėsia dviejų rūšių ginklai: nepaprastas arsenalas siaubingų bombų ir raketų, galinčių pasiekti bet koki žemės tašką. Milžiniškas arsenalas vairuojamu subversyvių ginklų, paslėptų visur, naikinančių gyvenimo santvarką, už kurią žmonės, atrodo, yra pasiruošę gintis iš visų savo jėgų. Niekas nežino kaip Sov. S-ga yra numačiusi tuos savo ginklus vartoti.

Ar ji randa, kad momentas yra tinkamas greitai ir ryžtingai akcijai, kol dar Vakarai nerealizavo pavojaus. Ar jie apskaičiuoja ir tikisi, kad konfliktais būtų ribotas, ir kad po pirmo susidūrimo bus atidarytas platus kelias politiniams ginklams. Ar ji mano, kad užtektų karinio pado ir paleisti Vostokus, kad gautų viską, ką jie pageidauja.

Yra tikra, kad ji stengsis pasiekti savo tikslą kuo pigiausia kaina ir kuo mažiausia rizika. Lydimas 50 megatonų bombos, paskutinis Chruščiovo taktiškas atsitraukimas patvirtina, kad taip ir yra. Kokie bebūtų numatyti būdai ir priemonės, Sovietų tikslas yra priversti Vakarus išsirinkti tarp dviejų blogybių, tarp dviejų valsių katastrofų. Turime akyliausiai budėti. Pasaulis plaukia

(Nukelta į 6 psl.)

Prof. Ignas Končius kalba spalio 28 d. Bostono Kultūros Klube jo pagerbimo ir išleistuvių proga.

R. Bričkaus nuotrauka

mynai, Klaiku, Nebeaišku, Po-lėkis, Krikšto sodyba, Lietuvos istorija ir panašiai.

Visi darbai atlikti dideliu kruopštumu ir meile. Yra tokių mažų kopytelių, kurių aukštis vos kelių cm, bet jos susideda iš keliolikos atskirų dalelių ir neturi klijuotų ar metalinėm vinių pritvirtintų dalių. Karoliai ir beržų svyrančios šakos bei retėžiai išplaustyti iš vieno gabalo. Nelengva net įsivaizduoti, kiek kantrybės ir meistriškumo reikia išplaustyti medines karolių suneriamąsias kilpeles, o kur kiti darbai, pav. karolių virtinė susideda iš virš dvidešimties keturšonių poteriukų. Ant kiekvieno poteriuko šono išplaustyti tautinių raštų motyvai, kurių kiekvienas kitoks ir per visą virtinę neturi pasikartojimo.

Ig. Končius yra sukūręs per 400 atskirų darbų. Daugiausiai kryžių ir kopytelių, grupinių kompozicijų, tačiau nevengta ir kitokių, net ir parodoje buvo išstatyta trys kipšai, dvi lempos, karoliai, kandikliai ir dar kitų, betvyrauja kryžiai.

Metasi į akis tai, kad daugelis kryžių yra įlaužti, ar visai nulaužti. Šie visi sužaloti kryžiai vaizduoja asmenų bei tautos likimą. Nulaužti -- žuvę, o įlaužti patekę į didžiulio likimo sunkumus ir nukentėję arba palūžę. Tačiau liūžio motyvas ne-

saviesiems ir svetimtaučiams. Gera tai, kad vedamas tų savininkų sąrašas ir ateityje bus

Edvardas F. Katalinas, laimėjęs rinkimus į Clevelando miesto tarybos narius 21 rajone, tarp rinkiminės tarybos remėjų. Iš kairės: Stempužis, Balas, E. Katalinas, Nasvytis ir Malėnas.

V. Pliodžinsko nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

• 1941 metų Lietuvos sukilimo minėjimas Clevelande rengiamas gruodžio 3 d. Pamaldos 10:30 val. Šv. Jurgio liet. parap. bažnyčioje ir iškilmingas minėjimas 5 val. po pietų Lietuvos salėje.

• Vytautas Lukavičius, mokėdamas už Dirvą, įteikė \$5.00 auką.

• Lietuvis E. Katalinas išrinktas miesto tarybos nariu 21 rajone. Jis surinko virš 500 balsų, negu jo konkurentas C. T. Santora, anksčiau buvęs tarybos nariu. Abu kandidatai iš demokratų partijos. C. T. Santoros atstovavimu nemažai gyventojų jau buvo nepatenkinti, todėl naujas kan-

didatas E. Katalinas labai laiku išėjo opozicijon ir laimėjo.

• Blanche E. Krupansky, kuri dažnai lanko didesnius lietuvių parengimus ir rodo nemažai lietuviams simpatijų, šiuose rinkimuose laimėjo miesto teisėjo vietą.

DVYNUKŲ RŪPESČIAI

Kas nežino Kanados penkietuko mergaitės. Tai buvo sunki našta jų tėvams -- vienu metu auginti penkis vaikus. Bet Kanados, JAV ir kai kurių kitų kraštų žmonės atėjo tėvams pagalbon. Nuo jų gimimo dienos mergaitės per visą laiką buvo užverstos dovanomis, aukomis ir kita pagalba. Tat augdamos jos nieko nestokojo, o galima sakyti, gyveno pasiturinčiai.

Deja, vėliau visuomenė tokiems įvykiams greit atšalo. Ir dabar neretas atsitikimas, kad gimsta kartu trys, keturi, o gal ir penki vaikai, bet jau nematyti tokios visuomenės pagalbos rankos. Visa tų vaikų auginimo

Pasiruošimas naujam kultūros kongresui Chicagoje

JAV ir Kanados II-am Kultūros Kongresui paruošti Komiteto posėdis įvyko spalio 29 d. Kultūros Fondo pirmininko J. Švedo bute, Ciceroje. Šiame posėdyje dalyvavo: P. Gaučys, B. Babrauskas, P. Maldeikis, V. Jakubėnas, A. Kurauskas, J. Švedas ir Kanados Kult. Fondo atstovas L. Balzaras. Posėdin neatvyko: M. Kriščiūnas ir J. Jasaitis.

Pirmas posėdis buvo šauktas spalio 8 d. Jaunimo Centre. Posėdis neįvyko dėl kvorumo nebuvimo.

Posėdį sukvietė J. Švedas ir apibūdines reikalo svarbumą ir plačią jo apimtį, kvietė priimti jo patiektą 5 punktų dienotvarkę ir pradėti konkretų darbą.

Susirinkimo dalyviai patvirtino pasiūlytą dienotvarkę ir ją vadovaujantis išrinko:

našta paliekama tėvams kurie dažnai yra nepakankamai pasiturinti.

Apie dvynukus šiandien niekas ir nekalba, tik kartais pasirodo laikrašty mažos žinutės. Bet su tais dvynukais, ypač dvynukėmis būna ir liūdnųjų atsitikimų, kada jie gimsta suaugę, kas priimta vadinti Siamio dvynukais. Mat pirmas toks įvykis, į kurį buvo atkreiptas pasaulio spaudos dėmesys, pasitaikė Siamie. Šiandien ir tokie įvykiai neatkreipia didelio dėmesio. Medicina yra taip toli pažengusi, kad mėginama kiekvieną tokią porėlę atskirti, operacijos būdu išgelbėti bent vieną normaliam gyvenimui.

Panašus dvynukų gimimas neseniai įvyko mažame Pensilvanijos miestuke Hamburg. Bet šį kartą tas gimimas ypatingai nelaimingas. Dvi gimusios mergaitės gimė suaugusios galvutėmis, prie vienos pakaušio priaugo kitos galvutės šonas. Ir blogiausia, kad šitie du kūnai su dviem galvomis turi vienus bendrus smegenis. Vadinas, svaioji apie jų atskirimą, neįmanoma. Tur būt tai ir bus pasaulyje pirmas toks nepaprastas Siamio dvynukų gimimas.

Kaip paminėjome, dažniausia Siamio dvynukais gimsta mergaitės. Žinoma, apskritai, dar nemustatyta, ar normaliais dvynukais dažniau gimsta mergaitės ar berniukai.

N.B.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.
Tik susitarus trečiadieniai.

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas
uždarytas.
Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniai:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Kongresui paruošti komiteto pirmininku P. Gauči. Mokslų sekcijos vadovu P. Maldeikį. Muzikos sekcijos vadovu V. Jakubėną. Rašytojų sekcijos vadovu B. Babrauską. Komiteto sekretoriumi L. Balzarą.

Meno sekcijos vadovu buvo kviečiamas A. Kurauskas, bet pastarasis pareiškė, kad jo ankstesnė išpareigojimai neleidžia užsidėti naujų pareigų, kurių vis tiek negalėtų ištesėti. Pažadėjo artimiausiu laiku toms pareigoms surasti tinkamą asmenį.

Posėdžio dalyviai išpareižojo surasti tam darbui talkininkų, kurie bus kooptuoti Komiteto sudėtin, nes diskusijų metu paaiškėjo reikalingas steigti dar dvi sekcijas, būtent: Jaunimo sekciją ir Bažnytinę sekciją.

Kongresui data parinkta 1962 m. rugsėjo 3 ir 4 dienoms. Šaukti kongresą liepos mėn. dėl tuo metu esamo karšto oro, atsisakyta. Dabar ieškomos patalpos, talpinančios ne mažiau 1000 žmonių ir gerai vėsinamos. Sekcijų posėdžiai numatyti Jaunimo Centre.

Kongreso tikslas: Konstatuoti ką esame pasiekę kultūriniuose darbuose ir išryškinti kas dar turi būti padaryta, kokiomis priemonėmis ir kas tai turi atlikti.

Papildžius komiteto sąstatą, bus sudaryta komisija komiteto veiklos statutu išdirbti, kuris bus pasiūstas atitinkamiems veiksniams patvirtinti. Kitas posėdis numatytas lapkričio 18 d., 7:30 val. Jaunimo Centre.

L. Balzaras

STASIO PILKOS REČITALIS RACINE, Wisc.

Lapkričio 4 d. aktorius Stasys Pilka lankėsi Racine, Wis., kur TMD 121 kuopos suruošė tam vakarė, davė dailiojo žodžio rečitalį.

St. Pilka rečitavo lietuvių poetų kūrinius, o pabaigai atliko Rusteikos monologą iš dramos Aušros sūnūs ir pasakė Bruto kalbą iš tragedijos Julius Cezaris.

Aktorius pradėjo programą, matomai su savo kūrybos deklamacija -- Nudžiūtusio medžio bičiulis. Toliau, tęsdamas dr. Vinco Kudirkos Maniesiems ir Labora, kurie buvo ir yra taip reikšmingi mums, Nors poezijos rašymo forma keičiasi, tačiau tas pats gilus rūpestis ir beatodairinis pasiaukojimas, ragina kiekvieną dorą lietuvį rūpintis pavergta tėvyne.

Maironis galėjo pasijausti nuskrūstas, nes jo tik Vakaro mintys, paskutinis, pasak aktorį, prieš mirtį parašytas eilėraštis, buvo deklamuojamas. Toliau sekė popularusis K. Binkis su Maironišku pavasariu ir Salem aleikum. Plačiausiai apsisotota prie J. Aisčio: Vorkla, Šilainė, Draugystė ir Karaliaus šuo.

Antroje dalyje, be minėtų dramų dalykų, buvo VI. Šlaito Reikivijos, II. Radausko Prarastas rojus, II. Nagio Didelis medis prie turgaus aikštės ir bisui P. Pilkos Auksu lyta.

Programa neperilga ir įdomi. St. Pilka labai gerai padarė, kad trumpai supažindino su kiekvienu autoriumi. Tai įvyriai publikai padėjo geriau įsijausti į aktorius rečitavimą. Pageidautina, kad aktorius surastų priemonę, nepakenkiant išpildymo meniškumui, kai kurias tyliąsias vietas ištartų aiškiau, nes klausytojai, nežiną kūrinių mintinai, neišgirsta žodžių.

St. Pilka meistriškai patraukė savo pusėn pradžioje kiek abejingą auditoriją, kurioje buvo ir pirmą kartą klausančių rečitavimo meno. Tenka jam padėkoti, kad nepagalbėjo laiko ir aplankė mūsų negausią lietuvių koloniją.

JURGIS MILAS

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAS

(Nuotraukoms siųsti terminas baigtas 1961 m. lapkričio 1 d.)

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 97 Danutė Musteikytė, 7 metų amž., iš Buffalo, N. Y. Nuotrauka Vyt. Maželio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 98, Adis Karpavičius, 4 metų amž., iš Summer Hill, Australijoje. Nuotrauka E. Karpavičiaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 99 Regina Pliodžinskaitė, 9 metų amž., iš Clevelando, Ohio. Nuotrauka V. Pliodžinsko.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30**

4% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

UTILITY BILL PAYMENTS
MONEY ORDER CHECKS,
TRAVELERS CHEQUES

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

KAS IR KUR?

• **Dr. Antanas Trimakas**, BALFo vajeaus komiteto pirmininkas New Yorke lapkričio 11 dieną kalbės per Lietuvos Atsiminimų radiją. Emilija Čekienė tuo pačiu BALFo klausimu kalbės lapkričio 18-tą ir Tėvas Leonardas Andriekus lapkričio 25-tą dieną. Vajus prasidės lapkričio 4 d. ir baigsis gruodžio 4 d.

• **Prel. Pijus Ragažinskas**, iš Brazilijos, šiuo metu lankosi JAV-se. Jis yra Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, lietuviškos radijo valandos vedėjas ir Mūsų Lietuva laikraščio redaktorius Sao Paulo mieste. Pažadėjo Dirvą painformuoti apie tenykščių lietuvių gyvenimą ir veiklą.

• **Birutė Pūkelevičiūtė**, rašytoja, iš Montrealio, atostogas praleido JAV-se. Ilgiau buvo sustojęs Washingtono pas gimines ir New Yorke pas Birutę Skučaitę-Rimgailienę. Taip pat aplankė ir kitus draugus bei pažįstamus.

• **Jokūbas Stukas** ir adv. Paulis vadovavo New Jersės valstybės lietuviams demokratams, kurių jau yra nemaža ir aukštoje valdžios pareigose. Šiuose rinkimuose taip pat kandidavo ir lietuvių.

• **Muz. A. Kačanausko** dirguojamas Rūtos ansamblis pakviestas atlikti dalį meninės programos New Jersės demokratų bankete Newark, kur dalyvaus virš tūkstančio amerikiečių, jų tarpe miesto meras ir valstybės gubernatorius.

• **Seserys Blandytės**, dainininkės iš Chicagos, ruošiasi įdainuoti ilgo grojimo plokštelių.

• **Dalia Šulaitytė**, gyvenanti Cicero liet. kolonijoje, buvo viena iš 5 finalisčių į šių metų Illinois universiteto "homecoming" karalienės. Ji šiame universitete (Chicagoje) pradėjo studijuoti šį rudenį.

• **J. Ginkus**, iš Brooklyn, Dirvai paremti atsiuntė \$5 auką.

• **Dr. V. Dubinskas**, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$10.00 auką.

• **Arch. B. Aras**, iš Clevelando, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• **P. Kvedaras**, iš Toronto, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

BALTIMORES LIETUVIŲ ŽINIOS

Dailininko Antano Rūkštelės kūrinių paroda

Šio mėnesio 18 ir 19 dienomis Baltimorėje įvyks A. Rūkštelės kūrinių paroda. Iki šiol baltimoriečiai spėjo susipažinti su keletos mūsų dailininkų kūrinių. Prieš porą metų čia buvo Juozo Pautieniaus paroda, šiemet — dail. Igno Bagdono ir baltimoriečių dailininkų Sandros Čipkienės ir Donato Buračo (skulptoriaus) parodos. Šie pastarieji visi modernistai. Šiuo kart, su dailininko A. Rūkštelės paroda turėsime daugiau realistinės pakraipos kūrinius.

A. Rūkštelė taip pat žadėjo padaryti du pranešimus. Vieną apie modernaus meno kryptis ir stilius, ir antrą — apie pirmojo pasaulinio masto genialaus mistimo ir abstraktisto Mikalojaus Čiurlionio kūrybą. Šiemet kaip tik sukanka 50 metų nuo šio genialaus menininko, kartu muziko ir dailininko, mirties.

Baltimorėje paroda bus atidaryta Lietuvių Salėje, 851 Hollins g-vė, šeštadienį, lapkričio 18 d. nuo 10 val. ryto ir tęsis iki sekmadienio vakaro. Parodos oficialus atidarymas ir pirmoji paskaita apie modernaus meno sroves bus šeštadienį, 6 val. vak., o apie Čiurlionį — sekmadienį, 5 val. popiet.

Girdėti, kad iš Baltimorės paroda persikels į Philadelphia ir bus atidaryta ten sekantį savaitgalį.

Parodą ruošia Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius.

K. Pažemėnas

TORONTO

Vilniaus dienos minėjimas, kurį ruošė Vilniaus krašto lietuvių sąjungos vietos skyrius, įvyko lapkričio 5 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Pranešimą apie dabartinę Lietuvą padarė žurnaliste Saliomėja Narkeliūnaitė. Pranešė ją savo atpasakojimu lankytojų vietų buvo gana santūri. Pranešime politiniai klausimai nebuvo keliami.

Po to buvo parodytas filmas, kuriame daug vietos buvo skirta senam mūsų Vilniui, Trakams ir kt. Minėjimą pravedė J. Cicėnas.

V. Kalendrienė, aktyvi visuomenės veikėja, sveika-

Rochesterio ALTo ir BALFo pirm. Petras Norkeliūnas.

Pagerbtas Petras Norkeliūnas

Rochester, N. Y. Š. m. spalio 29 d. Rochesterio lietuvių visuomenė pagerbė ilgametį ALTo ir BALFo pirmininką Petrą Norkeliūną, kuris šventė 65 m. gimimo sukaktį ir 40 m. visuomeni-

nio darbo jubiliejų. Šis senos kartos lietuvis turįs begalo daug nuopelnų Rochesterio lietuviams, turbūt, nerastume nė vienos organizacijos, ar draugijos, kuriai jis nepriklausytų, vadovautų ar visokeriopai remtų. ALTo ir BALFui vadovauja nuo pat jų organizacijų įsisteigimo dienos, taip pat yra sumanytojas ir nuolatinis organizatorius tradicinių Rochesterio lietuvių dienų, kurios sutraukia minias žmonių.

Užtat nenuostabu, kad švenčiant jam šias sukaktuves susirinko apie 250 asmenų jį pagerbti ir padėkoti už tiek atliktų darbų bendruomenei ir pavergtam kraštui. Taip pat pagerbtuvėse dalyvavo nemažas skaičius Rochesterio miesto atstovų ir Kongreso atstovė Mrs. J. Weiss. Raštu sveikino senatorius K. Keating, buv. parapijos klebonas kun. Bakšys ir daug kitų.

Visi sveikintojai savo kalbose iškėlė P. Norkeliūno nuopelnus, jo pasiaukojimą ir darbą. Šiam pagerbimui suorganizuoti buvo sudarytas Komitetas iš 15 organizacijų, kuriam vadovavo P. Puidokas.

CHICAGO

Balius kilniems tikslams paremti

D. L. Kunigaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugija, atsikūrusi tremtyje prieš dešimtį metų, praėjusį šeštadienį, lapkričio 4 d., Western Ballroom patalpose, Chicagoje, su-ruošė savo tradicinį balių birutiečių įsteigto Sibiro Fondo kasai papildyti.

Iš to fondo birutietės jau

sušėpė daug vargstančių karių šeimų Sibire ir okupuotoje Lietuvoje. Daugiausia šelpiami tie, kurie tos pašalpos labiausiai reikalingi ir neturi giminių laisvajame pasaulyje. Pagalbos prašymai ir padėkos laišškai ateina be pertraukos.

To kilnaus balius koncertinę dalį išpildė būsima-sis Radames lietuvių statomoje Aidoje — Stasys Baras, akompanuojant Mongirdui Motiekaičiui. Šis žymusis mūsų dramatinis tenoras padainavo Karnavi-

čiaus Jonušo dainą, Šopeno Rudenį ir Kavaradosi ariją iš paskutinio operos Toscos akto. Publikai nepalijaujant prašyti, Baras dar padainavo gėlių ariją iš operos Carmen.

Baliaus metu veikė turtinga birutiečių suaukotų dovanų loterija ir jų pačių pagamintų valgių bufetas.

Ir taip besilinksminant savųjų tarpe, prisidedant prie birutiečių kilnių siekių, žmogus nė neįjunti kai ateina antroji valanda ir reikia skirstytis.

Vyt. A. Račkauskas

Birutiečių balius Chicagoje programą išpildė solistas Stasys Baras, valdybos narė Ona Gradinskienė, Stasys Virpša, valdybos pirm. Gražina Musteikienė ir Birutė Barienė.

Elena Gaižutienė, Karolis Dabulevičius, Uršulė Lipčienė, Jonas Gaižutis, Marta Račkauskienė, Stasys Virpša ir Gražina Musteikienė.

Grupė balius dalyvių. Sėdi: Juozas Rapšys, Marta Račkauskienė, Kostancija Rapšienė, Salomeja Endrijonienė, Elena Pamataitienė, Stovi: Zigmas Mišauskas, dr. Jonas Glaudelis, Albertas Bauras, Jonas Dainauskas, Silvestras Balčiūnas ir Ignas Slapšinskas.

Vyt. A. Račkausko nuotraukos

FM STEREO

Netik iš juostų ir plokštelių, bet ir per radiją galite girdėti stereo muziką kaip gyvą. Vietiniai ir vokiški FM stereo aparatai Gradinsko TV, radijų ir patefonų krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill., FR 6-1998.

Filisteriui

DR. J. PAVILIONIUI

Ir jo žmonai ALDONAI, jų dukrelei mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba

Poniai

GENOVAITEI ir KOL. FILIST. ANTANUI DIRŽIAMS,

dėl brolio-svainio mirties, gilią užuojautą deiskia

Korp! Neo-Lithuania Vyriausioji Valdyba

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti LST Korp! Neo-Lithuania 39 metų, Korp! Neo-Lithuania IV suvažiavimo ir LT Akademinio Sambūrio 11 metų

IŠKILMINGOJE SUEIGOJE ir POBŪVYJE

Kuris įvyks 1961 m. lapkričio mėn. 11 d. 20 val. Midwest Hotel patalpose 6 No. Hamlin Ave., Chicago.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti iki š. m. lapkričio mėn. 9 d. A. Siliūnui, tel.: PR 8-0149.

ŠVENTĖS PROGRAMA

1. 20 val. iškilminga Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio sueiga.

2. Korp! Neo-Lithuania Chicagos Skyriaus vėliavos šventinimas.
3. Korp! Neo-Lithuania junjorų kelimas į senjorus.

4. Vakarienis ir šokiai.
Šokiams gros Cleveland'o neo-lithuanų orkestras vadovaujamas sen. A. Modestavičiaus.

Įėjimas: \$ 5.—

Studentams \$ 3.—

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Chicagoje